

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 - Ekonomika a management
Obor: Podniková ekonomika

Finanční analýza podniku, zhodnocení ukazatelů rentability a zadluženosti

Financial analysis of company, evaluation of the profitability and indebtedness index numbers

DP - PE - KPE - 200124

Bc. David Červený

Vedoucí práce: doc. Ing. Ivan Jáč, Csc., Katedra podnikové ekonomie
Konzultant: Ing. Pavel Zahradníček, Nemocnice Liberec

Počet stran: 94
Počet příloh: 11

Datum odevzdání: 25. 5. 2001

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Katedra podnikové ekonomiky

Akademický rok: 2000/01

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

pro **Bc. Davida Červeného**

bor č. 6208 T Podniková ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu zákona č. 111 / 1998 Sb. o vysokých školách a navazujících předpisů určuje tuto diplomovou práci:

Název tématu: **Finanční analýza podniku, zhodnocení ukazatelů rentability a zadluženosti**

okyny pro vypracování:

Popis současného stavu a jeho vyhodnocení.

Proověření metod finanční analýzy a výběr vhodné metody.

Význam provádění finanční analýzy v podniku.

Provedení vlastní finanční analýzy a návrhy na případná opatření.

KPE/PE-MG

9/4.1.13.2.1.1.1.

Rozsah grafických prací:

50 - 60 stran textu + nutné přílohy

Rozsah průvodní zprávy:

Seznam odborné literatury:

Grünwald, R. – Holečková, J. – Termer, T.: Finanční analýza a plánování, NAD ZLATO, Praha 1993

Kovanicová, D. – Kovanic, P.: Podklady skryté v účetnictví, díl II., Polygon, Praha 1995

Valach, J.: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha 1994

Synek a kol.: Nauka o podniku, VŠE, Praha 1994

Chasteen, G. L. – Flaherty, E. R. - O'Connor, C. M.: Intermediate Accounting Norwalk, CT Fasb 1989

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Ivan Jáč, CSc.

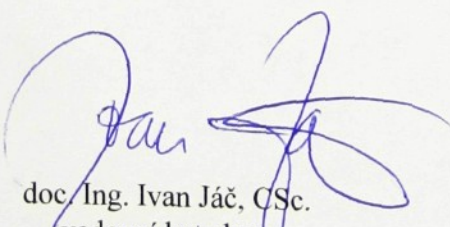
Konzultant: Ing. Pavel Zahradníček

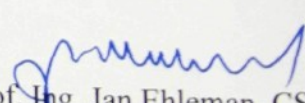
Termín zadání diplomové práce: 31.10.2000

Termín odevzdání diplomové práce: 25.5.2001

L.S.

doc. Ing. Ivan Jáč, CSc.
vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Ehleman, CSc.
děkan Hospodářské fakulty

Mistopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury pod vedením vedoucího a konzultanta. Jsem si vědom toho, že diplomová práce je majetkem školy a že bez souhlasu děkana fakulty s ní nesmím disponovat (např. publikovat). Beru na vědomí, že po pěti letech si mohu tuto práci vyžádat v Univerzitní knihovně TU v Liberci, kde je uložena, a tím výše uvedená omezení vůči mé osobě končí.

V Liberci dne 25. 5. 2001

.....
Červeny

Rád bych poděkoval vedoucímu mé diplomové práce doc. Ing. Ivanu Jáčovi, Csc. a konzultantovi Ing. Pavlovi Zahradníčkovi za odbornou pomoc při zpracování práce a čas strávený při konzultacích.

Resumé

Tato diplomová práce se zabývá finanční analýzou Nemocnice Liberec, především potom zhodnocením ukazatelů zadluženosti a rentability. Teoretická část je věnována jednotlivým metodám výpočtu poměrových ukazatelů finanční analýzy - jejich výhodám a nevýhodám, účelu a významu provádění finanční analýzy. V praktické části jsem se zaměřil na výpočty jednotlivých poměrových ukazatelů a vyhodnocení celé situace. Výpočty byly provedeny na základě pětileté časové řady, takže uvedené výsledky věrně zobrazují situaci Nemocnice Liberec z finančního hlediska.

Abstract

The diploma thesis deals with financial analysis of Nemocnice Liberec, with evaluation of indebtedness and profitability indexes above all. Theoretical part describes individual calculation methods of financial index numbers - their advantages and disadvantages; purpose and relevance in carrying out of a financial analysis. In practical part I focused on calculation of individual index numbers and estimation of the entire situation. The calculations were carried on the grounds of a five - year time series, so that aforesaid results reflect truly the situation of Nemocnice Liberec from the financial point of view.

OBSAH

Resumé	str. 6
Obsah	str. 7
Seznam zkratk a použitých symbolů	str. 9
Úvod	str. 12
1. POPIS SOUČASNÉHO STAVU	str. 14
1.1. Nemocnice v České republice v roce 1999	str. 14
1.2. Rezort zdravotnictví	str. 15
1.3. Základní údaje o Nemocnici Liberec	str. 17
1.3.1. Historie nemocnice v Liberci	str. 17
1.3.2. Oddělení	str. 21
1.3.3. Investiční činnost	str. 28
1.3.4. Hospodaření nemocnice Liberec	str. 29
1.3.5. Přehled mzdového hospodaření za rok 1999	str. 30
2. VÝZNAM PROVÁDĚNÍ FINANČNÍ ANALÝZY	str. 36
2.1. Uživatelé finanční analýzy	str. 41
3. PROVĚŘENÍ METOD FINANČNÍ ANALÝZY A FINANČNÍ POMĚROVÁ ANALÝZA	str. 44
3.1. ANALÝZA RENTABILITY	str. 48
3.1.1. Rentabilita celkového kapitálu	str. 51
3.1.2. Rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu	str. 53
3.1.3. Rentabilita vlastního kapitálu	str. 54
3.1.4. Pyramidový rozklad rentability	str. 57
3.2. ANALÝZA ZADLUŽENOSTI	str. 61
3.3. ANALÝZA LIKVIDITY	str. 65
3.3.1. Běžná likvidita - likvidita 3. stupně	str. 65
3.3.2. Pohotovostní likvidita - likvidita 2. stupně	str. 66
3.3.3. Okamžitá likvidita - likvidita 1. stupně	str. 66
3.4. ANALÝZA AKTIVITY	str. 67
3.4.1. Doba obratu krátkodobých závazků	str. 67
3.4.2. Doba obratu zásob	str. 68
3.4.3. Doba obratu pohledávek	str. 68
3.5. JINÉ SOUSTAVY UKAZATELŮ (UKAZATELE BONITY)	str. 69
3.5.1. Altmanův "Z score model"	str. 69
3.5.2. Index IN	str. 70
4. PROVEDENÍ VLASTNÍ FINANČNÍ ANALÝZY A NÁVRHY NA PŘÍPADNÁ OPATŘENÍ	str. 72
4.1. Zhodnocení ukazatelů rentability	str. 72
4.1.1. Rentabilita celkového kapitálu (úhrnného vloženého kapitálu)	str. 72
4.1.2. Rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu	str. 73
4.1.3. Rentabilita vlastního kapitálu	str. 74
4.2. Zhodnocení ukazatelů zadluženosti	str. 76
4.2.1. Ukazatel věřitelského rizika (poměr celkových závazků - PCZ)	str. 77
4.2.2. Ukazatel poměru vlastního jmění k celkovým aktivům - PVJ	str. 78
4.2.3. Ukazatel poměru celkových závazků k vlastnímu jmění - CZ/VJ	str. 79
4.2.4. Úrokové krytí	str. 80
4.3. Zhodnocení ukazatelů likvidity	str. 81

4.3.1.	Běžná likvidita - likvidita 3. stupně	str. 81
4.3.2.	Pohotová likvidita - likvidita 2. stupně	str. 81
4.3.3.	Okamžitá likvidita - likvidita 1. stupně	str. 82
4.3.4.	Čistý pracovní kapitál	str. 83
4.4.	Zhodnocení ukazatelů aktivity	str. 83
4.4.1.	Doba obratu krátkodobých závazků	str. 84
4.4.2.	Doba obratu zásob	str. 84
4.4.3.	Doba obratu pohledávek	str. 85
4.5.	Zhodnocení Altmanova "Z score modelu"	str. 86
4.6.	Zhodnocení vybraných položek z rozvahy a výkazu zisků a ztrát	str. 88
4.7.	Návrhy na případná opatření	str. 90
	Závěr	str. 92
	Seznam použité literatury	str. 93
	Seznam příloh	str. 94

Seznam zkratk a použitých symbolů

A	- aktiva celkem
aj.	- a jiné
apod.	- a podobně
ARO	- anesteziologicko resuscitační oddělení
atd.	- a tak dále
CA	- celková aktiva
cca	- přibližně
celk.	- celkový
CZ	- cizí zdroje
CZ/VJ	- ukazatel poměru celkových závazků k vlastnímu jmění
č.	- číslo
čp.	- číslo popisné
ČPK	- čistý pracovní kapitál
ČR	- Česká republika
d	- daňová sazba daně z příjmu (ze zisku)
DZ	- dlouhodobé závazky
EAT	- Earnings after Taxes
EBDIT	- Earnings before Depreciation, Interest and Taxes
EBIT	- Earnings before Interest and Taxes
EBT	- Earnings before Taxes
HIM	- hmotný investiční majetek
KBU	- krátkodobé bankovní úvěry
kg	- kilogram
KZ	- krátkodobé závazky
LDN	- léčebna dlouhodobě nemocných
MF	- ministerstvo financí
např.	- například
nem	- nemocnice
NIM	- nehmotný investiční majetek
novoroz.	- novorozeňata
NZP	- nižší zdravotnický personál

OA	- oběžná aktiva
OKB	- klinická biochemie
OKMI	- klinická mikrobiologie
ONM	- nukleární medicína
onk.	- onkologické centrum
OON	- ostatní osobní náklady
ORL	- otorhinolaryngologie
OÚ	- okresní úřad
PCZ	- poměr celkových závazků
peň.	- peněžní
PIO	- pavilon interních oborů
pohl.	- pohledávky
pohot.	- pohotový
prostř.	- prostředky
PVJ	- ukazatel poměru vlastního jmění k celkovým aktivům
PZP	- pomocný zdravotnický personál
RCK	- rentabilita celkového kapitálu
RDG	- radiodiagnostika
RDIK	- rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu
resp.	- respektivě
ROA	- return on assets
ROE	- return on equity (rentabilita vlastního kapitálu)
ROI	- return on investments
RVK	- rentabilita vlastního kapitálu
Sb.	- sbírky
SR	- státní rozpočet
s.r.o.	- společnost s ručením omezeným
SŠ	- střední škola
sv.	- svatý
SZP	- střední zdravotnický personál
T	- tržby
THP	- technicko hospodářský pracovník

tis.	- tisíc
tj.	- to je
TO	- transfúzní oddělení
tzn.	- to znamená
tzv.	- tak zvaný
U	- úrok
VJ	- vlastní jmění
VŠ	- vysoká škola
VZP	- Všeobecná zdravotní pojišťovna
Z	- zisk po zdanění
ZD	- zisk před zdaněním
ZPLS	- závazky po lhůtě splatnosti
ZUD	- zisk před odečtením úroků a daní
ZUOD	- zisk před odečtením odpisů, úroků a daní
§	- paragraf
%	- procenta
Ø CA	- průměrná celková aktiva
Ø VJ	- průměrné vlastní jmění

ÚVOD

Finanční situace podniku je dnes považována za klíčovou charakteristiku v hodnocení postavení firmy. Je souhrnným kritériem úrovně hospodaření, které je závislé na celkových výsledcích a efektivnosti jeho hospodaření. Finanční analýza je soubor metod, které umožňují určit relativní postavení podniku na základě jeho ekonomické situace pomocí souboru indikátorů a provést komparativní hodnocení podniku vůči ostatním podnikům. Analýza však jako technika neodhaluje přímo ekonomické faktory a příčiny, které mají vliv na ekonomickou situaci podniku, ale s její pomocí se dá provést rozbor důsledků a efektů jejich působení. S využitím finanční analýzy lze identifikovat slabiny podniku, které by mohly vést k problémům, na druhou stranu může finanční analýza determinovat silné stránky, o které se může podnik opírat.

Obsahem této diplomové práce je seznámení se s Nemocnicí Liberec z finančního hlediska. Smyslem práce bude zhodnotit finanční situaci nemocnice v časovém období od roku 1996 do roku 2000 a doporučení jak případné negativní hodnoty vypočtených ukazatelů do budoucna řešit. Těžiště mé práce je věnováno zejména analýze finančních poměrových ukazatelů, především potom rentability a zadluženosti.

V první části je charakterizován současný stav nemocnic v České republice a základní údaje o Nemocnici Liberec, především historie nemocnice, charakteristika oddělení a hospodářské výsledky v posledních letech. Většina informací je čerpána z literatury týkající se speciálně zdravotnictví a z Internetu.

Druhá část je věnována významu provádění finanční analýzy a jejím uživatelům. Uvedené údaje jsou čerpány převážně z odborné literatury týkající se finanční analýzy.

V třetí části jsou charakterizovány jednotlivé metody finanční analýzy a finanční poměrová analýza.

Čtvrtá část obsahuje provedení vlastní finanční analýzy, tzn. zhodnocení sledovaných ukazatelů, návrhy na případná opatření a zhodnocení vybraných položek z rozvahy a výkazu zisků a ztrát.

Závěrečná kapitola shrnuje všechny důležité údaje uvedené v této diplomové práci.

1. POPIS SOUČASNÉHO STAVU

1.1. Nemocnice v České republice v roce 1999

Koncem roku bylo v České republice v činnosti 212 nemocnic s celkem 69 307 lůžky (včetně 3 510 lůžek následné péče a 2 407 lůžek novorozeneckých). Objem poskytovaných služeb od roku 1997 pomalu klesá, nemocnice tak zřejmě citlivě reagují na objem přidělovaných prostředků ze strany pojišťoven (paušály).¹

Změny v počtu nemocničních zařízení jsou převážně důsledkem organizačních úprav. Po rozvolnění Okresních ústavů národního zdraví (v letech 1991 a 1992) a zejména v prvních letech po zahájení privatizace (2. polovina roku 1992) se z větších funkčních celků vyčlenila řada malých, převážně jednooborových zařízení akutní péče, které se nyní s původními celky z ekonomických i funkčních důvodů opět slučují.

Lůžková kapacita nemocnic plynule klesá od roku 1990, mění se i jejich oborová struktura. Narůstá počet samostatných úzce specializovaných oddělení (kardiologie, geriatric, kardiouchirurgie, traumatologie, léčba popálenin), v důsledku nízké porodnosti rychle klesá kapacita novorozeneckých a porodnických oddělení, vznikají samostatná oddělení intenzivní péče pro více chirurgických oborů.

V reakci na probíhající výběrová řízení (od roku 1997) klesá v nemocnicích lůžková kapacita vyčleněná pro akutní péči a lůžka jsou převáděna do nově vznikajících nemocničních oddělení následné ošetrovatelské péče. Kapacita těchto oddělení je posilována i o lůžka léčeben pro dlouhodobě nemocné, které ukončily činnost jako samostatné právní subjekty a jejich lůžková kapacita byla převedena do nemocnic jako oddělení následné péče (důsledek převodu financování zařízení LDN na zdravotní pojišťovny). Některé malé nemocnice ukončily na základě výběrových řízení činnost akutních lůžek zcela a změnily se v nemocnice následné péče.

¹ Internet: <http://www.uzis.cz>

1.2. Resort zdravotnictví

Koncem roku 1999 bylo v ČR evidováno celkem 203 nemocnic s 67 365 lůžky. Jak je patrné z následující tabulky, proti roku 1998 klesl počet lůžek o 3 % (-2 085).²

Tabulka č. 1: Počet lůžek v ČR v letech 1998 a 1999

Nemocnice - lůžka	1998	1999	Rozdíl (1999 - 1998)
akutní péče bez lůžek novoroz.	64 118	61 460	- 2 658
novorozenecká	2 491	2 395	- 96
následné ošetrovatelské péče	2 841	3 510	+ 669
Celkem	69 450	67 365	- 2 085

Z úhrnného počtu 203 nemocnic bylo 25 zařízení (20 937 lůžek) přímo řízeno Ministerstvem zdravotnictví, 81 zařízení (32 262 lůžek) bylo spravováno Okresními úřady, 37 zařízení (8 010 lůžek) spravovaly města či obce a 60 zařízení (6 156 lůžek) bylo privátních.

Pokles lůžkové kapacity se týká výhradně nestátních zařízení, která buď ukončila činnost bez náhrady (nem. Vysočina s.r.o., Humpolec, městská nem. následné péče Vejprty), nebo přešla z města či obce zpět do správy státu (Broumovská nem., nem. Jaroměř, Všeobecná Masarykova nem. Trutnov). Tři zařízení ukončily činnost jako nemocnice a jsou nyní léčebnami pro dlouhodobě nemocné (VIA s.r.o., Česká Kamenice, nemocnice Ledec nad Sázavou, Městská nemocnice Hořice).

Lůžkovou péči v nemocnicích zabezpečovalo ke konci roku celkem 7 946,80 lékařů a 31 037,57 středních zdravotnických pracovníků u lůžka (vždy přepočtený počet). Přes výrazný pokles lůžek v průběhu roku se počet lékařů proti roku 1998 mírně navýšil (+21,21) a počet SZP u lůžka jen mírně snížil (-86,17).

² Internet: <http://www.uzis.cz>

Počet hospitalizovaných pacientů proti roku 1998 opět o 1,7 % klesl, na 10 000 obyvatel připadalo v průměru 1 904 realizovaných hospitalizací (v roce 1998 připadalo na 10 000 obyvatel ČR 1 935 hospitalizací). Na lůžka akutní péče bylo přijato 1 942 526 pacientů, na lůžka následné ošetrovatelské péče 20 974 pacientů.

Relace počtu obsazených lůžek na 1 úvazek lékaře a na 1 úvazek SZP u lůžka se dlouhodobě výrazně nemění. V uplynulém roce připadalo na 1 lékaře u lůžka v průměru 6 obsazených lůžek denně (nepřepočítáváno na směny), na 1 SZP u lůžka (při 1 směně) 4 - 5 obsazených lůžek.

Využití nemocničních lůžek od roku 1997 klesá, v uplynulém roce bylo 1 nemocniční lůžko v průměru využito 246,2 dne z 365 dní v roce celkem (-2,9 dne proti roku 1998). Lůžka akutní péče byla využívána v průměru 244,3 dne, lůžka následné nemocniční péče 287,6 dne. V členění podle zřizovatele vykazují nejnižší využití (243,9 dne) a nejkratší ošetrovací dobu (8,3 dne) nemocnice spravované OÚ.

Ošetrovací doba klesla proti předchozímu roku o 0,2 dne, průměrná délka pobytu pacienta na nemocničním lůžku byla 8,6 dne (akutní péče – 8,2 dne, následná péče – 41,1 dne).

V členění podle velikosti lůžkového fondu vykazují nejvyšší využití lůžek (260,2 dne) a nejdelší ošetrovací dobu (11,4 dne) zařízení s kapacitou lůžkového fondu do 100 lůžek (jde o nemocnice s převahou interních lůžek a lůžek následné ošetrovatelské péče). Druhé nejvyšší využití lůžek a ošetrovací dobu mírně nad republikovým průměrem vykazují nemocnice s lůžkovou kapacitou 700 – 900.

1.3. Základní údaje o Nemocnici Liberec

1.3.1. Historie nemocnice v Liberci

Město Liberec, dřívějším názvem Reichenberg, představovalo významné centrum českých zemí na severní hranici se Saskem. Tomu odpovídal i rozkvět zdravotní péče o zdejší obyvatelstvo české i německé národnosti.³

Prvního dubnového dne 1848 byla dána do provozu Štěpánská nemocnice na tzv. Skřivánčím poli při cestě do Harcova, která vznikla jako pátý městský ústav tohoto typu v Čechách. Měla jen dvě oddělení - chirurgické a interní - a vydržována byla z různých nadací, fondů a sbírek. Lékařskou službu konali až do roku 1859 bezplatně liberečtí lékaři a ranhojiči, o nemocné pečovaly čtyři sestry řádu sv. Karla Boromejského. Teprve roku 1859 získala právo veřejnosti (tzn., že dostávala státní podporu, ale musela plnit některé obecně prospěšné služby) a od té doby sloužila nejen obyvatelům města, ale celého okresu.

Vchod byl umístěn do dnešní Kristiánovy ulice. V suterénu byla kuchyně, prádelna, sklady, lednice a sklepy, v přízemí ambulance, návštěvní místnost a byt domovníka. Umístěno zde bylo chirurgické oddělení se 16 lůžky ve čtyřech pokojích. V prvním patře byla ústavní kaple a šest pokojů po šesti lůžkách. Ve druhém patře byly malé pokoje (mansardy), určené pro případné rozšíření nemocnice. Zahrada okolo budovy sloužila k procházkám pacientů i k pěstování zeleniny pro ústavní kuchyň.

Zařízení pokojů bylo velmi prosté: dřevěná hnědá lůžka se sklopnou podložkou pro podhlavník, na lůžku slamník nebo matrace a podhlavník. Na přikrytí se používaly dvě vlněné deky podložené prostěradlem. K inventáři pokoje patřila dále litinová kamna, stůl, židle a noční stolky společné pro dvě lůžka.

³ Internet: <http://www.nemlib.cz>

Poplatek za léčbu pacientů závisel na počtu pacientů na pokoji a na vybavení pokoje. V první třídě byl poplatek 1 zlatka denně, ve druhé třídě 40 krejcarů a ve třetí třídě 20 krejcarů.

V čele nemocnice bylo představenstvo, které nemocnici spravovalo podle stanov. Pacienti platili za léčbu předem, za chudé platila jejich domovská obec. Další příjmy nemocnice získávala z úroků fondů a nadací, z výnosů různých zábav a také z poplatků za použití pohřebního vozu.

Stará nemocnice brzy nestačila, a proto byla roku 1874 rozšířena o přístavbu podél dnešní Husovy třídy. Další pavilony se přistavovaly v letech 1882, 1885-86, 1894. Roku 1900 byla postavena správní budova, jež sloužila k ubytování ošetrovatelskému personálu. Postupně se zřizovala nová oddělení různých oborů: roku 1884 oční, 1885 gynekologické, 1889 chirurgické, 1894 kožní, pohlavní a infekční. Roku 1900 měla nemocnice již 310 lůžek a patřila k největším v zemi. Personál tvořilo osm lékařů, jeden prosektor, dvacet ošetrovatelek, jeden vrátný, osm sluhů, sedmnáct služek a tři správní úředníci. V tomto roce bylo v nemocnici ošetřeno 3100 nemocných a provedlo se 1 401 operačních zákroků. Správa nemocnice i její účetnictví byly přímo podřízeny představenstvu města Liberce. Vnitřní zařízení ústavu se postupně zlepšovalo; došlo například k instalaci ústředního topení, plynového osvětlení, elektrických signálních zvonků, propojení jednotlivých budov telefonem. Zřízena byla bakteriologická laboratoř, pracoviště rentgenu, parní prádelna, byla modernizována sociální zařízení. Nakupovány různé přístroje, např. pro oční oddělení byl pořízen silný magnet na odstraňování kovových těles z oka. Stále probíhala další výstavba a modernizace - přistaveny dva nové pavilony: roku 1913 plicní se 76 lůžky a roku 1915 infekční s 24 lůžky. Byt ředitele nemocnice byl roku 1912 změněn na porodnici s 11 lůžky. Téhož roku vyjel do libereckých ulic první sanitní automobil.

Kromě této nemocnice byla v Liberci ještě krátkou dobu nemocnice finanční stráže s několika lůžky a větší nemocnice vojenská, která měla 63 lůžek (budova dnešní základní školy v Lesní ulici). V té době zde existovala dvě soukromá sanatoria, v nichž se léčily především ženy ze zámožných kruhů. Dlouhodobě a nevléčitelně nemocní pacienti byli od roku 1894 umísťováni do chorobince v Pastýřské ulici, který měl 30 lůžek. Roku 1899

byl otevřen starobinec pro 150 osob v dnešní Zeyerově ulici. Sirotčinec o kapacitě 300 lůžek vznikl v ulici U sirotčince rok předtím. Významnou událostí celostátního významu bylo otevření ortopedického ústavu v budově hotelu Pošta roku 1903. Ústav byl později přestěhován do uvolněného chorobince v Pastýřské ulici a v roce 1914 se opět stěhoval do nové budovy v Lužické ulici (dnešní Jedličkův ústav).

K nemocničním pavilonům postaveným těsně před druhou světovou válkou patří budova porodnice, uvedená do provozu roku 1937, a objekt chirurgie, kde byl zahájen provoz roku 1938. Následovala adaptace budovy internátu bývalé Charity a dokončovaly se plány na přestavbu budovy pro kožní oddělení na Husově třídě. První pacienti zde začali být léčeni až po druhé světové válce v květnu 1949.

V roce 1946 bylo dosaženo v liberecké nemocnici kapacity 719 lůžek a bylo zde přijato celkem 12 466 pacientů. V roce 1947 v nemocnici pracovalo 286 zaměstnanců, z toho 28 lékařů, 95 ošetřovatelek, 1 drogist a lékárník. Průměrný náklad na nemocného byl v uvedeném roce 125,95 Kčs na den, zatímco příjem byl pouze 88,20 Kčs.

V roce 1948 začalo pracovat oddělení patologické anatomie. Současně bylo také zřízeno 12 lůžek nového stomatochirurgického oddělení. V adaptovaném prostoru vily v Arbesově ulici se otevřelo oddělení ušní - nosní - krční. Od roku 1952 byl po územní reorganizaci státu zřízen v Liberci Krajský ústav národního zdraví, který organizačně sdružoval prakticky veškerá zdravotnická zařízení v tehdejším Libereckém kraji. V roce 1952 byl v Liberci zahájen provoz Hygienické a epidemiologické služby. Další rozvoj liberecké nemocnice pokračoval otevřením transfúzní stanice a kojeneckého oddělení. V roce 1955 potom zahájilo svou činnost oddělení neurologie s 35 lůžky, urologie s 25 lůžky a psychiatrie s 30 lůžky a současně byl zřízen samostatný objekt revmatologie v Riegrově ulici.

Objekt Kláštera sv. Voršilek byl v roce 1956 adaptován na polikliniku pro dospělé pacienty a v budově bývalé Obchodní a živnostenské komory na Masarykově třídě byla otevřena v roce 1959 poliklinika pro dětské pacienty. Jako první v republice zde v roce 1963 uvedli do provozu dílnu oční optiky. Ve vile čp. 775-I v Arbesově ulici zahájilo

provoz oddělení nukleární medicíny, ve vedlejší vile čp. 805-I oddělení klinické mikrobiologie a třetí vilu čp. 747-I zabralo ředitelství. Byla zřízena centrální sterilizace, postavena nová vrátnice, vybudována ústřední prádelna a zmodernizována kuchyně v hospodářském pavilonu. Kritická situace nastala v roce 1970, kdy musela být uzavřena stará interna pro akutní havarijní stav způsobený jarní sněhovou kalamitou. Celý objekt bylo nutné vyklidit, aby mohly být zahájeny záchranné práce. To urychlilo výstavbu nového pavilonu interních oborů (PIO), zahájenou v březnu 1971 pokládáním inženýrských sítí. Pro rychlou zdravotnickou pomoc byl upraven dům na Husově třídě. Modernizací prošlo rentgenové oddělení, na hemodialýze byl rozšířen provoz a uvedena do chodu umělá ledvina (1979). Začalo se s cévní chirurgií a neurochirurgickými zákroky, na ortopedii se prováděly mj. úplné náhrady kyčelních kloubů. Radioterapeutické oddělení zajišťuje komplexní protinádorovou léčbu s použitím těžkých zářičů. Poprvé v Severočeském kraji zde byla dána do provozu kobaltová a césiová bomba. Před vánocemi 1983 přibýlo pracoviště betetronu.

Nejvýznamnější událostí bylo otevření pavilonu interních oborů s jedenácti patry a se 423 lůžky (1979). Po jeho dostavbě bylo možné nově využít uvolněné prostory. Do staré interny byl umístěn technický provoz, laboratoř a kuchyň. Pavilon chirurgie obsahuje po důkladné rekonstrukci také urologii, rentgen s 5 pracovišti a tomografem a déle pokoje s nadstandardním vybavením. Bývalý oční pavilon se upravuje pro onkologické oddělení.

Neustále se rozšiřující areál nemocnice pohltil v osmdesátých letech několik vil na Husově třídě: bývalé jesle slouží centrálnímu dispečinku rychlé zdravotní pomoci, na protější straně ulice se mezi vily vklínila velmi potřebná novostavba patologie (1987), kterou tvoří tři vzájemně propojené objekty. V prvním se nachází laboratoře a v patře je umístěna lékařská knihovna a přednáškový sál pro 136 osob. Druhou část komplexu tvoří biopsie, která vznikla adaptací vily čp. 776-I, a na ni navazuje objekt pitevny. Naproti PIO vyrostla ústavní lékárna (1984) a trafostanice. Pro péči o chronicky nemocné pacienty byl v roce 1985 postaven moderní pavilon Léčebny dlouhodobě nemocných v Jablonecké ulici. V Kristiánově ulici se nachází autodilny technický a ekonomický provoz.

Nemocnice Liberec je v současné době příspěvkovou organizací a byla zřízena na základě rozhodnutí Okresního úřadu Liberec podle ustanovení § 19 zákona č. 425/90 Sb., o okresních úřadech. Nemocnice má právní subjektivitu, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese plnou odpovědnost z nabývání práv a závazků.

Základní účel a předmět činnosti je dán zákonem č. 20/66 Sb., o péči o zdraví lidu, dále vyhláškou č. 241/91 Sb., o soustavě zdravotnických zařízení zřizovaných okresními úřady a obcemi. Nemocnice Liberec organizuje a zajišťuje poskytování diagnostické a léčebné péče v rozsahu stanoveném příslušnými právními předpisy a Statutem Nemocnice Liberec.

Dle vyhlášky MF ČR č. 205/91 Sb. hospodaří s finančními prostředky získanými vlastní činností a s prostředky přijatými z rozpočtu zřizovatele, či ze státního rozpočtu, dále s prostředky přijatými od jiných subjektů na základě smlouvy, s prostředky získanými svou hospodářskou činností, s příspěvky a dary od fyzických a právnických osob.

1.3.2. Oddělení

Nemocnice Liberec má celkem 35 oddělení rozdělených do 6 departmentů. V následujících tabulkách jsou zobrazeny jednotlivé Departmenty s odpovídajícími vlastními vnitřními odděleními nemocnice.⁴

Tabulka č. 2: I. Department

<i>I. Department</i>	
----------------------	--

1	<u>Interna</u>
2	<u>Funkční diagnostika</u>
3	<u>Kardiologie</u>
4	<u>Revmatologie</u>
5	<u>Nefrologicko-dialyzační centrum</u>
6	<u>Gastroenterologie</u>
7	<u>Diabetologie</u>
8	<u>Plicní oddělení</u>
9	<u>Infekční oddělení</u>
10	<u>Léčebna dlouhodobě nemocných - LDN</u>

⁴ Internet: <http://www.nemlib.cz>

V rámci Pavilonu **interních** chorob (PIO) je na třech stanicích celkem 67 všeobecně interních lůžek. Pacienti jsou přijímáni po objednání nebo i akutně přes Centrální interní ambulanci, která je v přízemí PIO. Ambulance byla nedávno kompletně rekonstruována. Interní oddělení je výukovým pracovištěm pro mediky a žákyně zdravotních škol.

Oddělení **kardiologie** poskytuje pacientům péči v oblasti onemocnění srdce a cév. Oddělení zajišťuje péči ve spádové oblasti cca 150 000 obyvatel. V nadregionální úrovni, pro okres Jablonec nad Nisou, část okresu Semily, Česká Lípa a Děčín. V areálu nemocnice pracuje kardiologická ambulance a ambulance pro kardiostimulaci.

Revmatologie má v Liberci tradici mnoha desítek let. Je to jediné lůžkové oddělení v tomto oboru v celém severočeském kraji s 15 lůžky na pavilonu Interních. Léčí se zde široké spektrum chorob pohybového ústrojí, degenerativní kloubní onemocnění a nemoci páteře. Hlavním programem oddělení je však léčení zánětlivých chorob. Oddělení má těsnou návaznost na rehabilitační centrum a intenzivně spolupracuje s ortopedickým oddělením a rentgenology. Důležitou součástí Revmatologického centra jsou široké ambulantní služby.

Nefrologicko-dialyzační centrum Liberec zahájilo svou činnost jako jedno z prvních v naší republice již v roce 1979, kdy poskytovalo dialyzační péči pro pacienty z okresů Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily, Česká Lípa, část okresu Děčín. V současnosti, kdy se síť dialyzačních středisek rozrostla, poskytuje nefrologickou a dialyzační péči pro pacienty z okresů Liberec, Jablonec nad Nisou a část okresu Semily. Co do počtu provedených výkonů patří k největším střediskům v republice, v minulých letech počet výkonů přesáhl 13 000 za rok. Počátkem roku 2000 bylo léčeno 80 pacientů v chronickém programu.

Gastroenterologie se zabývá diagnostikou a léčbou nemocí zažívacího ústrojí. Činnost pracoviště sestává ze dvou částí:

1. V endoskopickém programu jsou opticky vyšetřováni pacienti s onemocněními jícnu, žaludku a dvanácterníku a s obtížemi z oblasti jater, žlučníku, žlučových cest a slinivky břišní.
2. V druhé, klinické části jsou vyšetřováni a léčeni pacienti hospitalizovaní v nemocnici, nebo ambulantní pacienti s vybranými závažnými diagnózami.

Centrum oddělení **diabetologie** je zařazeno do specializovaných center Národního diabetologického programu. Cílem zřízení centra bylo zajistit specializovanou a konzultační činnost pro diabetology a pacienty s diabetem pro spádovou oblast libereckého kraje.

Infekční oddělení patří mezi standardy fakultních nemocnic a nemocnic vyšších typů vůbec. Toto oddělení je také nezbytnou součástí Nemocnice Liberec. V komplexu areálu má vymezenou samostatnou budovu. Tým odborníků pečuje o pacienty starší jednoho roku, tj. o dětské i dospělé pacienty. Spádová oblast infekčního oddělení Nemocnice Liberec - město Liberec a okolí, oblast Jablonce nad Nisou, České Lípy, Semil, Děčína.

Tabulka č. 3: II. Department

II. Department	
1	<u>Chirurgie</u>
2	<u>Cévní chirurgie</u>
3	<u>Onkochirurgie</u>
4	<u>Traumatologie</u>
5	<u>Urologie</u>
6	<u>Ortopedie</u>

Chirurgické oddělení Nemocnice Liberec poskytuje svým klientům diagnostické a léčebné služby v plném rozsahu všeobecné chirurgie a v nástavbových oborech chirurgie úrazové onkochirurgie, cévní chirurgie a dětské chirurgie. Chirurgické oddělení Nemocnice Liberec je výukovým pracovištěm pro přípravu studentů Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové a rovněž je výukovým pracovištěm pro žákyně Střední a vyšší zdravotní školy.

Pracoviště **cévní chirurgie** Nemocnice Liberec existuje jako samostatný obor od roku 1999 a tvoří součást chirurgického oddělení. Léčí se zde zejména pacienti s chorobou tepen dolních končetin, cévními výdutěmi na periferním cévním systému. V cévní chirurgické poradně se vyšetřují pacienti s onemocněním tepen a žil. Ročně se zde provádí 120 - 150 velkých cévních operací.

Onkochirurgické centrum se specializuje na léčbu nádorových onemocnění, která jsou chirurgicky léčitelná. Dominantním programem je léčba nádorů zažívacího traktu. Onkochirurgické oddělení má také bohaté zkušenosti s léčbou nádorů tlustého střeva a konečníku, kde se dělají všechny známé radikální operační výkony.

Liberecké **Traumacentrum** je jedním ze 12 Traumacenter rozmístěných po celé republice. Obdobná pracoviště jsou v Čechách v Českých Budějovicích, Hradci Králové, Pardubicích, v Praze (Motol, Střešovice, Vinohrady), Ústí nad Labem, na Moravě pak v Brně, Olomouci, Ostravě a ve Zlíně. Tato centra poskytují nejvyšší úroveň vysoce specializované péče v oboru úrazové chirurgie.

Urologie se zabývá diagnostikou a léčbou chorob ledvin, vývodných cest močových a pohlavních mužských orgánů. Urologické oddělení Nemocnice Liberec vzniklo roce 1956 jako druhé nejstarší v České republice. V současné době poskytuje oddělení péči na úrovni regionálního centra budoucího Libereckého kraje. Má pro to předpoklady personální, přístrojové a v zázemí dalších oborů Nemocnice Liberec (onkologie, radiodiagnostika, nukleární medicína aj.)

Ortopedie je v Nemocnici Liberec již tradičně uznávaným pracovištěm s vysokým standardem poskytovaných služeb. Patří mezi největší oddělení, jak do počtu lůžek tak i operací, v ČR. Na operačních sálech se špičkovým vybavením provádějí výkony pro širokou spádovou oblast přesahující rámec regionu. Část oddělení se specializuje na vrozené vady dětí ve spolupráci s Jedličkovým ústavem.

Tabulka č. 4: III. Department

III. Department

1	<u>Psychiatrie</u>
<u>Sexuologie</u>
<u>Dětská a dorostová psychiatrie</u>
2	<u>Rehabilitace</u>
3	<u>Neurocentrum - neurochirurgie + neurologie</u>

Psychiatrické oddělení pro dospělé pacienty se skládá ze dvou stanic - uzavřeného oddělení s 28 lůžky a otevřeného režimového oddělení se 13 lůžky. Součástí oddělení je příjmová ambulance. Psychiatrické oddělení pro dospělé poskytuje komplexní péči pokrývající prakticky celou škálu psychiatrické problematiky, tzn. Organicky podmíněné stavy, stavy způsobené užíváním psychoaktivních látek, psychotické stavy, afektivní poruchy, neurotické a reaktivní stavy atd.

Součástí psychiatrického oddělení je vysoce specializovaná **sexuologická** poradna, poskytující ambulantní sexuologickou péči. Sexuologická ordinace v Liberci patří mezi špičková pracoviště v České republice a byla zřízena jako druhé pracoviště po Praze.

Rehabilitační oddělení zajišťuje komplexní léčebnou rehabilitační péči pro pacienty hospitalizované na lůžkách všech oddělení Nemocnice Liberec.

Tabulka č. 5: IV. Department

IV. Department

1	<u>ARO</u>
2	<u>Gynekologie a porodnictví</u>
3	<u>Dětské oddělení</u>

Anesteziologické oddělení (v té době bez lůžkové stanice) vzniklo v Nemocnici Liberec v šedesátých letech. V současné době má ARO 19 lékařů a 32 sester.

Gynekologicko-porodnické oddělení je pracoviště regionální úrovně poskytující zdravotní péči pacientkám z celé oblasti severovýchodních Čech. V současné době byla zahájena stavba nového pavilonu pro gynekologicko-porodnické oddělení, jehož otevření je plánováno na podzim roku 2001.

Tabulka č. 6: V. Department

<i>V. Department</i>	
1	<u>ORL</u>
2	<u>Onkocentrum - klinická onk. + radiační onk.</u>
3	<u>Oční oddělení</u>
4	<u>Stomatochirurgie</u>
5	<u>Kožní oddělení</u>

Otorhinolaryngologie je obor zabývající se léčbou ušních, nosních a krčních onemocnění. Na oddělení je hospitalizována převážná většina pacientů pro operační výkon. ORL oddělení se také věnuje plastickým úpravám nosu a ušních boltců.

Onkologické centrum zajišťuje komplexní konzervativní péči o nemocné se zhoubnými novotvarami. Zahrnuje v sobě dva samostatné obory: klinickou onkologii a radiační onkologii. Jde o moderně pojatou koncepci komplexní péče o onkologické nemocné, kterou onkocentrum liberecké nemocnice zavedlo jako jedno z prvních v republice.

Tabulka č. 7: VI. Department

<i>VI. Department</i>	
1	<u>Patologie</u>
2	<u>RDG</u>
3	<u>ONM - Nukleární medicína</u>
4	<u>Transfúzní oddělení</u>
5	<u>Hematologie</u>
6	<u>OKMI - Klinická mikrobiologie</u>
7	<u>OKB - Klinická biochemie</u>
8	<u>Klinická a soudní toxikologie</u>

Obor **patologie** sídlí v moderní budově a zajišťuje veškerá morfologicko-diagnostická vyšetření pro široký okruh v rámci celé spádové oblasti. Specialitou oddělení patologie je dlouholetá a obecně uznávaná činnost v oboru dermatopatologie, která řadí toto oddělení mezi špičková republiková pracoviště. Pracoviště se také částečně podílí na řešení soudně lékařské problematiky.

Samostatné **Radiodiagnostické** oddělení Nemocnice Liberec bylo založeno v roce 1954 po oddělení oborů onkologie a radiodiagnostiky, od svého počátku se zde zaváděly moderní vyšetřovací metody a v současné době disponuje celou širí zobrazovacích metod, využívaných k diagnostice chorob. Vzhledem k obrovskému rozvoji nových technologií se při vyšetřování pacientů užívají od 70. a 80.let i jiné formy energií, kromě záření ionizujícího s možnými nepříznivými účinky na organismus při velmi vysokých dávkách, např. ultrazvuk a magnetické pole.

Obor **transfúzní** služby je spolu s hematologií umístěn v nově rekonstruovaném objektu v Baarově ulici č.15. Centrum spojuje dva příbuzné medicínské obory, klinická hematologie a transfúzní služba. Transfúzní oddělení Nemocnice Liberec zajišťuje transfúzní službu pro spádovou oblast Nemocnice Liberec. Odběry dárců krve a zásobování transfúzními přípravky zajišťuje pro Nemocnici Liberec a další zdravotnická zařízení regionu se spádovou oblastí cca 250 000 obyvatel. TO registruje cca 5 500 dárců krve. Tento počet dárců v současné době postačuje k zajištění zásobování nemocnice a spádových zdravotnických zařízení transfúzními přípravky.

Klinická **hematologie** je umístěna v nově zrekonstruované budově společně s transfúzní službou. Provádí se zde vyšetření krevních chorob jak pacientů nemocnice, tak i z celého Libereckého kraje.

1.3.3. Investiční činnost

Rekonstrukce prádelny

Prádelna Nemocnice Liberec se začala rekonstruovat v roce 1998. Hlavním důvodem bylo nevyhovující a zastaralé vybavení, které již nestačilo kapacitně. Kolaudace prádelny proběhla 20. července 2000 a zkušební provoz byl povolen do konce října.⁵

Celá rekonstrukce stála 40 milionů korun. Okresní úřad přispěl na výstavbu a technologii dotací 28 milionů korun. Zbytek uhradila Nemocnice Liberec ze svého rozpočtu.

Stavební úpravy probíhaly za provozu a byly rozděleny do čtyř etap. V první etapě byly zrekonstruovány prostory bývalé uhelny. Poté zde byla umístěna nová prací linka. Jejím základem je tunelová pračka s deseti komorami, lisovačka a sušička. Linka je plně automatická a řízená počítačem. Díky neustálé recyklaci vody šetří vodu i energii. Součástí je i úpravna vody a automatické dávkovače pracích prostředků. Nemocnice Liberec tak dodržuje nejvyšší standardy kladené na životní prostředí.

V druhé etapě bylo postaveno sociální zázemí a začala se instalovat nová vzduchotechnika. Po vybourání staré části prádelny přešel již celý provoz na novou linku. Její součástí bylo zapojení žehlícího stroje, který ložní prádlo i skládá.

Během třetí etapy byly upraveny prostory pro infekční praní. Do provozu byly uvedeny dvě stodvacetakilové pračky. Na základě přísných hygienických předpisů jsou tyto prostory odděleny od ostatního praní.

Celková rekonstrukce objektu prádelny proběhla ve čtvrté etapě. Byla dokončena instalace vzduchotechniky. Místo staré prádelny je nově vybudovaná sterilizace prádla. Zahájení provozu bylo plánováno na konec října roku 2000.

⁵ Internet: <http://www.nemlib.cz>

Nyní prádelna pracuje na jednosměnný provoz, tj. zhruba praní prádla pro potřeby Nemocnice Liberec (cca 3 500 kg prádla za směnu v pracovní den). Po ukončení ověřovacího provozu, předpokládáme zřízení služby dodavatelského praní pro jiné subjekty. Konečná plánovaná kapacita při zavedení druhé směny se bude pohybovat okolo 6 500 kg prádla za den.

1.3.4. Hospodaření nemocnice Liberec

Přestože v roce 1999 je ve výsledku hospodaření nemocnice Liberec vykázána ztráta 4 141 tis. Kč, jedná se o výsledek pozitivní, neboť jsou i nadále zaznamenávány značné meziroční nárůsty cen u nákladových položek. Záporný hospodářský výsledek se neprojevil v cash flow, neboť fond reprodukce (následně odpisy) je tvořen i z investičních dotací.⁶

Okresní úřad pro rok 1999 v rámci závazných ekonomických ukazatelů stanovil dosažení hospodářského výsledku se ztrátou max. 5% z obrátu, ve skutečnosti byl dosažen následovně:

• náklady	791 290 700,- Kč
• výnosy	787 149 889,- Kč

Ztráta 4 140 811,- Kč představuje 0,5% z obrátu.

Vývoj je pozitivní i s porovnáním na předchozí roky:

Hospodářský výsledek za rok 1998	ztráta	3 414 tis. Kč
Hospodářský výsledek za rok 1997	ztráta	6 341 tis. Kč
Hospodářský výsledek za rok 1996	ztráta	13 036 tis. Kč

Záporné hospodářské výsledky se neprojevily v cash flow.

⁶ Výroční zpráva Nemocnice Liberec za rok 1999

Na základě rozhodnutí Okresního úřadu v Liberci došlo 1. července 1998 ke sloučení Léčebny dlouhodobě nemocných, jako státní příspěvkové organizace, s Nemocnicí Liberec. Tímto dnem přešla veškerá práva a povinnosti z činnosti Léčebny dlouhodobě nemocných na Nemocnici Liberec, rovněž tak byla předána aktiva a pasiva. V roce 1999 pak pod Nemocnici Liberec přešla i sféra Lékařské služby první pomoci v rámci okresu Liberec. S ohledem na uvedené skutečnosti nelze objektivně provést porovnání všech údajů s předchozími roky a čtvrtletími, transformace mají přímý vliv na výši nákladů, výnosů, personální data, lůžka a celková aktiva organizace.

1.3.5. Přehled mzdového hospodaření za rok 1999

Na základě nařízení vlády č. 48/95 Sb. v platném znění o usměrňování výše prostředků vynakládaných na platy a na odměny za pracovní pohotovost v rozpočtových organizacích uvádím přesný rozpis plnění mzdové regulace za organizaci.⁷

Tabulka č. 8: Přehled mzdového hospodaření za rok 1999

	Částka
Objem tarifních platů zúčtovaných k výplatě	136 708 845
Podíl mimotarifních složek (50%)	68 354 422
Další plat	14 432 175
Odměny za pracovní pohotovost	7 920 919
Náhrady platu	20 185 970
Další částky plnění nezahrnovaných do podílu	14 823 922
Přípustný objem mzdových prostředků na platy za rok 1999	262 426 253
Skutečné mzdové výdaje celkem za rok 1999	201 587 495
Nevyužití přípustného objemu prostředků na platy v roce 1999	20 838 758
Výdaje z OON	1 548 751

⁷ Internet: <http://www.nemlib.cz>

Z výše uvedeného vyplývá, že byly dodrženy podmínky dané nařízením vlády č. 48/95 Sb. a nedošlo k překročení mzdové regulace, naopak mzdové prostředky nebyly využity ve výši 20 838 758,- Kč.

Přehled čerpání mzdových prostředků

Celkem v roce 1998 bylo vyplaceno na platy	188 895 476,- Kč
Celkem v roce 1999 bylo vyplaceno na platy	201 492 070,- Kč
Nárůst v roce 1999 proti roku 1998	12 596 594,- Kč
Nárůst v roce 1999 proti roku 1998 v procentech	6,67%

Vývoj průměrného platu

Průměrný plat za organizaci v roce 1998	9 503,- Kč
Průměrný plat za organizaci v roce 1999	10 861,- Kč
Nárůst v roce 1999 proti roku 1998 v procentech	14,29%

K nárůstu průměrného platu v roce 1999 proti roku 1998 došlo v důsledku změny nařízení vlády č. 247/98 Sb., ze dne 19. 10. 1998. Stupnice platových tarifů podle platových tříd a platových stupňů byla povýšena o 17%, s platností od 1. 1. 1999.

Tabulka č 9: Průměrný měsíční plat dle kategorií

Kategorie	Rok 1998	Rok 1999	Rozdíl
Lékaři	17 816	20 846	+ 3 030
Farmaceuti	19 816	21 836	+ 2 020
Ostatní VŠ	12 415	14 227	+ 1 812
Ostatní SŠ	7 987	8 649	+ 752
ŠZP	9 338	10 576	+ 1 238
NZP	6 030	7 250	+ 1 220
PZP	6 172	7 032	+ 860
THP	10 525	12 059	+ 1 534
Dělníci	6 079	6 942	+ 863
Celkem	9 503	10 861	+1 358

Z tabulky č. 9 vyplývá, že průměrný plat se v roce 1999 zvýšil na 10 861,-Kč, což představuje nárůst o 1 358,-Kč.

Tabulka č. 10: Podíl jednotlivých složek platu na průměrném platu v Kč

Druh	Rok 1998	Rok 1999	Rozdíl
Platový tarif	5 221	6 172	+ 951
Osobní příplatek	737	777	+ 40
Příplatek za vedení	136	139	+ 3
Zvláštní příplatek	354	364	+ 10
Přesčas	705	765	+ 60
Pohotovost	335	388	+ 53
Odměny	53	64	+ 11
Náhrady (dovolená)	924	990	+ 66
Osobní příplatky	428	494	+ 66
Další plat	610	708	+ 98
Celkem	9 503	10 861	+ 1 358

V tabulce č. 10 jsou zohledněny podíly jednotlivých složek platu za roky 1998 a 1999 na průměrném platu v Kč.

Čerpání mzdových prostředků, průměrných platů podle kategorií, tříd a podíl jednotlivých složek platu, vývoj pracovní neschopnosti a vyplácené cestovní náhrady v roce 1999 v porovnání s rokem 1998 jsou zobrazeny v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Čerpání mzdových prostředků v období 1998 - 1999

	Rok 1998	Rok 1999	Nárůst
Platy	188 895 476	201 492 070	+ 12 596 594
Ostatní osobní náklady	476 223	1 548 751	+ 1 072 528
Zdravotní pojistné	16 497 071	19 404 851	+ 2 907 780
Sociální pojistné	49 195 109	57 898 131	+ 8 703 022

Zvýšené čerpání mzdových prostředků v roce 1999 proti roku 1998 vzniklo zvýšením platových tarifů od 1. 1. 1999. Celkový nárůst mzdových prostředků včetně zdravotního a sociálního pojistného v roce 1999 proti roku 1998 činí 25 279 924,- Kč.

Tabulka č. 12: Vývoj pracovní neschopnosti

Období	Rok 1998	Rok 1999
Leden	5,21	6,94
Únor	6,23	8,44
Březen	7,45	6,53
Duben	6,91	6,51
Květen	5,93	5,61
Červen	5,66	5,74
Červenec	4,36	4,63
Srpen	4,81	4,60
Září	5,42	5,17
Říjen	6,71	6,21
Listopad	7,05	6,26
Prosinec	6,43	6,88
Celkem	6,04	6,10

V tabulce č. 12 je uveden vývoj pracovní neschopnosti v jednotlivých měsících let 1998 a 1999. Z výše uvedeného vyplývá, že v roce 1999 proti roku 1998 došlo k mírnému nárůstu pracovní neschopnosti o 0,06 %.

Tabulka č. 13: Práce přesčas v hodinách

Kategorie	Rok 1998	Rok 1999	Rozdíl
Lékaři	73 013	73 532	+ 519
Farmaceuti	0	0	0
Ostatní VŠ	1 510	1 450	- 60
Ostatní SŠ	207	183	- 24
SZP	51 500	49 760	- 1 740
NZP	2 127	2 631	+ 504
PZP	18 176	19 426	+ 1 250
THP	2 005	2 630	+ 625
Dělníci	52 544	46 891	- 5 653
Celkem	201 082	196 503	- 4 579

Tabulka č. 14: Pracovní pohotovost v hodinách

Kategorie	Rok 1998	Rok 1999	Rozdíl
Lékaři	95 048	102 400	+ 7 352
Farmaceuti	0	0 931	0
Ostatní VŠ	972	0	- 41
Ostatní SŠ	0	74 598	0
SZP	64 093	1 598	+ 10 505
NZP	1 526	1 792	+ 266
PZP	17 549	19 811	+ 2 262
THP	11 500	9 958	- 1 542
Dělníci	15 771	15 513	- 258
Celkem	206 459	225 003	+ 18 544

Vývoj přesčasové práce v nemocnici v roce 1999 proti roku 1998 vykazuje mírný pokles, celkem o 4 579 hodin, ale naopak u pohotovostních služeb došlo v roce 1999 proti roku 1998 k nárůstu o 18 544 hodin, zejména u kategorií lékaři, SZP a PZP.

Tabulka č. 15: Přehled o čerpání účelových prostředků poskytnutých v roce 1999

ÚČEL - AKCE	POSKYTNUTO	ČERPÁNO	ROZDÍL
ROK 1999			
Účelová dotace ze SR			
Protidrogová politika			
Detoxifikační centrum	230 000	230 000	0
Havarijní stav Nemocnice Liberec	6 305 000	6 305 000	0
Celkem účelová dotace SR	6 535 000	6 535 000	0
Výtahy PIO	1 000 000	1 000 000	0
Rekonstrukce prádelny	9 200 000	9 200 000	0
Rekonstrukce gynekologie	16 725 000		0
Výtahy porodnice	3 000 000	19 725 500	0
Nukleární magnetická rezonance	16 274 500	16 274 500	0
Havárie stavebních investic	5 000 000	5 000 000	0
Celkem účelová dotace OÚ	51 200 000	51 200 000	0
CELKEM DOTACE ROK 1999	57 735 000	57 735 000	0

Z tabulky č. 15 je patrné, že v roce 1999 činila dotace celkem 57 735 000,- Kč, především na rekonstrukce a investiční výstavbu. Celá dotace byla vyčerpána.

2. VÝZNAM PROVÁDĚNÍ FINANČNÍ ANALÝZY

Finanční analýza je oblast, která představuje významnou součást komplexu finančního řízení podniku, neboť zajišťuje zpětnou vazbu mezi předpokládaným efektem řídicích rozhodnutí a skutečností.

Je předmětem úzce spojena s finančním účetnictvím, které poskytuje data a informace pro finanční rozhodování prostřednictvím základních finančních výkazů.⁸

- rozvahy
- výkazů zisků a ztrát
- přehledu o peněžních tocích (cash flow)

Tyto výkazy jsou sestaveny na podkladě finančního účetnictví jako procesu, který shromažďuje, eviduje, třídí a dokumentuje údaje o hospodaření podniku. Zdrojem pro finanční analýzu jsou i další zdroje z oblasti vnitropodnikového účetnictví, ekonomické statistiky, peněžního a kapitálového trhu.

Účetnictví a účetní výkazy by měly být koncipovány tak, aby uspokojovaly potřeby finančního řízení a rozhodování. Nedostatkem účetních informací z hlediska finančního řízení je však to, že zobrazují minulost a neobsahují výhledy do budoucnosti. Poskytují finančnímu manažerovi údaje momentálního typu, v podobě převážně stavových absolutních veličin uváděných k určitému datu, resp. tokových veličin za určité období, které jednotlivě mají malou vypovídací schopnost. Samotné souhrnné výstupy neposkytují úplný obraz o hospodaření a finanční situaci podniku, o jeho silných a slabých stránkách, nebezpečích, trendech a celkové kvalitě hospodaření.

K překonání těchto nedostatků se proto využívá finanční analýza jako formalizovaná metoda, která poměruje získané údaje mezi sebou navzájem a rozšiřuje tak jejich vypovídací schopnost, umožňuje dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření a finanční situaci podniku, podle nichž by bylo možné přijmout různá rozhodnutí. Finanční

⁸ Valach, J., a kolektiv: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha, 1997, str. 75

analýza představuje ohodnocení minulosti, současnosti a předpokládané budoucnosti finančního hospodaření podniku.

Analýza je v podstatě určitým nástrojem k moudrému rozhodnutí, kde jakákoliv analytická metoda, má smysl jedině jako logický prostředek hodnocení a porovnání údajů a vytváření nové informace, která je hodnotnější než jednotlivé primární údaje. Vybraný analytický nástroj musí být v souladu s konkrétní úlohou, kterou má vyřešit. Pro řešení různých problémů jsou různé nástroje - jedna „sada“ nástrojů je vhodná pro řízení hotovosti, jiná pro sledování návratnosti pohledávek a jiná např. pro přípravu dlouhodobých finančních rozhodnutí.

Účelem a smyslem finanční analýzy je provést, s pomocí speciálních metodických prostředků diagnózu finančního hospodaření podniku, podchytit všechny jeho složky, případně při podrobnější analýze zhodnotit blíže některou ze složek finančního hospodaření. Jedná se například o analýzu rentability, analýzu zadluženosti, analýzu likvidity apod. Dá se tedy shrnout, že právě finanční analýza umožňuje objasnit celkovou ekonomickou situaci podniku, jeho majetkovou, finanční a důchodovou situaci, ve které se momentálně nachází, a pomáhá připravit podklady pro další finanční plánování, rozhodování a řízení podniku nebo pomáhá připravit podklady pro rozhodování ostatních subjektů.⁹

Finanční analýza obecně probíhá ve třech krocích. Prvním krokem finanční analýzy je shromáždění co nejvíce všech dostupných informací o podniku (finančních i nefinančních), který se bude analyzovat. Tyto získané informace se pak utřídí a srovnají dle důležitosti. Druhým krokem finanční analýzy je vyhodnocení získaných údajů. Výsledky vyhodnocení se porovnávají mezi sebou. Dále se musí objasnit vztahy mezi těmito výsledky a tím charakterizovat ekonomickou strukturu podniku. Z této charakteristiky se pak dají vyvodit potřebné závěry. Třetím krokem finanční analýzy je formulování závěrů. V těchto formulacích by mělo být uvedeno hodnocení (ocenění) podniku, dále by zde mělo být uvedeno, zda je či není schopen efektivně hospodařit, a v případě špatné ekonomické situace podniku by zde mělo být uveden návrh řešení, jak by

⁹ Valach, J., a kolektiv: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha, 1997, str. 75

měl podnik tuto špatnou situaci řešit. Tyto formulace závěry by měly být výsledným podkladem pro další podnikatelské rozhodování.

Uspokojivá finanční situace podniku se v anglosaské literatuře často označuje pojmem „finanční zdraví“ podniku (financial health). Za finančně zdravý podnik je možné považovat takový podnik, který je v danou chvíli i perspektivně schopen naplňovat smysl své existence. V podmínkách tržní ekonomiky to prakticky znamená, že je schopen dosahovat trvale takové míry zhodnocení vloženého kapitálu (míry zisku), která je požadována investory (akcionáři) vzhledem k výši rizika, s jakým je příslušný druh podnikání spojen. Čím větší je výnosnost neboli rentabilita vloženého kapitálu, tím lépe pro podnik a jeho investory.

Na kapitálovém trhu je míra perspektivní schopnosti zhodnocovat vložený kapitál „ohodnocena“ investory prostřednictvím tržní ceny akcií, případně cenami jiných cenných papírů emitovaných podnikem. Zároveň s rentabilitou je nutnou podmínkou finančního zdraví i likvidita, tedy schopnost včas uhrazovat splatné závazky.

K finanční analýze můžeme přistupovat dvěma způsoby. Prvním způsobem je provádění tzv. technické analýzy. Technická analýza je založena na kvantitativním zpracování finančních (účetních) informací. Tyto informace zpracováváme pomocí ukazatelů, které mohou být jednoduché (poměrové ukazatele), ale i složitější (matematické, matematicko-statistické metody).

Je však nutné, aby výsledky této technické analýzy byly kvalitativně ekonomicky posouzeny. Druhým způsobem je provádění tzv. fundamentální analýzy, která kromě kvantitativních údajů poskytnutých účetnictvím využívá další informace, které jsou získány mimo účetnictví. Právě tyto informace využívá ke kvalitativnímu hodnocení výsledků technické analýzy.

Finanční analýzu můžeme dále dělit podle toho, odkud vychází potřeba na její realizaci. Můžeme ji tedy rozdělit na vnitřní a vnější finanční analýzu. Vnitřní finanční analýza se zhotovuje pro potřeby podniku. Podnět k této analýze vychází od managementu

a vlastníků firmy. Finanční analýzu provádějí proto, aby získali podrobné informace o finanční situaci firmy, které dále využívají k efektivnímu řízení podniku. Vnitřní finanční analýza se především zaměřuje na likviditu, rentabilitu, zadluženost a aktivitu firmy. Vnější finanční analýza, která je iniciována vně podniku, se provádí pro potřeby ostatních subjektů. Tato finanční analýza poskytuje informace především pro investory, věřitele, dodavatele a stát. Analýza iniciovaná zvenčí se především zaměřuje na tržní hodnotu firmy, na její stabilitu a schopnost hradit své závazky (tedy na likviditu).

Základním metodickým nástrojem finanční analýzy jsou tzv. **finanční poměrové ukazatele** (financial ratio). Jsou formou číselného vztahu, do kterého jsou uváděny finančně-účetní informace. Poměrové ukazatele se běžně vypočítávají vydělením jedné položky (skupiny položek) jinou položkou (skupinou položek) uvedenou ve výkazech, mezi nimiž existují co do obsahu určité souvislosti. Konstrukce a výběr ukazatelů je podřízen hlavně tomu, co chceme změřit, musí být relevantní zkoumanému problému či prováděnému rozhodnutí.¹⁰

Hlavní důraz z hlediska finančního manažera i ostatních uživatelů je kladen na vypovídací schopnost poměrových ukazatelů, vzájemné vazby a závislosti a způsob jejich interpretace a hodnocení. Pokud se týče velikosti vypočtených hodnot jednotlivých ukazatelů, je častým omylem představa, že lze stanovit nějaké pevné „doporučené“ či dokonce „optimální“ hodnoty poměrových ukazatelů, které mají univerzální platnost. Pak by stačilo pouhým porovnáním naměřených hodnot s těmito vzorovými rozhodnout, zda jsou dobré nebo špatné. Ekonomická realita není bohužel takto jednoduchá a poměrové ukazatele nepředstavují naprosto přesná měřítka pro sledované charakteristiky hospodaření podniku, ale mají víceméně pravděpodobnostní charakter.

Za dlouhou dobu používání poměrových ukazatelů jako základního metodického nástroje finanční analýzy bylo navrženo velké množství, řádově desítky ukazatelů, z nichž některé se navzájem liší pouze drobnými modifikacemi. Praktickým používáním se však vyčlenila určitá skupina ukazatelů všeobecně akceptovaných, které umožňují vytvořit si základní představu o finanční situaci daného podniku.

¹⁰ Valach, J., a kolektiv: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha, 1997, str. 76

Ukazatele se obvykle sdružují do skupin, přičemž každá skupina se váže k některému aspektu finančního stavu podniku. Zpravidla se uvádí dělení na 4 základní skupiny, podle posuzované vlastnosti objektu, resp. skutečnosti, na kterou se zaměřuje.

První skupinu ukazatelů tvoří **ukazatele rentability** (profitability ratios), tj. různé formy míry zisku jako všeobecně akceptovaného vrcholového ukazatele efektivnosti podniku. V rámci této skupiny jsou často uváděny i bezprostřední analytické ukazatele míry zisku, tj. určitá forma rentability odbytu v podobě ziskové marže, resp. ziskového rozpětí a charakteristika obrátu neboli vázanosti vloženého kapitálu.

Jako zvláštní skupina bývají často vyčleněny tzv. **ukazatele aktivity** (asset utilization ratios). Jedná se o ukazatele stupně využití podnikových aktiv, neboli ukazatele rychlosti nebo doby obrátu zásob (materiálových, nedokončené výroby, hotových výrobků), pohledávek, hmotného investičního majetku. Tyto ukazatele mají svou pevnou vazbu na syntetické ukazatele rentability a je tudíž logicky opodstatněné i jejich zařazení do první skupiny.

Druhá skupina sdružuje **ukazatele zadluženosti** (debt ratios) hodnotící finanční strukturu podniku. Zahrnuje řadu ukazatelů, které hodnotí strukturu vloženého kapitálu z hlediska vlastnictví, porovnávají vlastní a cizí finanční zdroje.

Třetí skupina je složena z **ukazatelů platební schopnosti**, tj. solventnosti a likvidity (liquidity ratios). Cílem těchto ukazatelů je vyjádřit se k potenciální schopnosti podniku hradit promptně své splatné závazky.

Čtvrtá skupina obsahuje **ukazatele vycházející z údajů kapitálového trhu**, jde-li o akciovou společnost, jejíž akcie jsou volně obchodovatelné.¹¹

¹¹ Valach, J., a kolektiv: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha, 1997, str. 76

2.1. Uživatelé finanční analýzy

Z uvedeného rozdělení na vnitřní a vnější finanční analýzu se dá odvodit, že existují různé skupiny subjektů, které mají zájem na výsledcích získaných finanční analýzou. Obecně se tyto uživatele výsledků finanční analýzy dají rozlišit do čtyř základních skupin:

- a) manažeři
- b) vlastníci
- c) věřitelé
- d) státní instituce

Manažeři využívají finanční analýzu především proto, aby mohli efektivně provádět finanční plánování, rozhodování a řízení podniku, a to jak z hlediska krátkodobého, tak i z hlediska dlouhodobého. Z krátkodobého hlediska se manažeři firmy snaží pomocí finanční analýzy přizpůsobit své operativní řízení současné situaci, ve které se podnik nachází. Z dlouhodobého hlediska se manažeři snaží ovlivnit budoucí hospodaření podniku a zajistit jeho dlouhodobou prosperitu. Manažeři mají za úkol udržet v podniku dostatečnou platební schopnost, uspokojit závazky věřitelů, získat dostatečné kapitálové zdroje pro další existenci a rozvoj podniku (buď půjčkou nebo získáním dalších finančních zdrojů od akcionářů). Manažeři tedy sledují likviditu firmy, její ziskovost a zadluženost. Finanční analýzu také využívají ke zpětné kontrole fungování firmy. Analýza tedy pomáhá manažerům upevnit dobré zdraví firmy nebo firmu uzdravit.

Vlastníci využívají finanční analýzu hlavně jako nástroj kontroly hospodaření managementu. Dále se vlastníci snaží pomocí výsledků analýzy přesvědčit, jak dobře své peníze investovali. Vlastníci mají zájem především na tom, aby firma byla zisková, protože vlastníci očekávají zhodnocení svých investic, které do podniku vložil. Proto se finanční analýza z hlediska vlastníků zaměřuje na odhad budoucích zisků. Akcionáře, jako jednoho z typů vlastníků, také zajímá, jaký objem zisku bude určen na zpětné investice do podniku a jaký objem zisku bude určen na výplatu dividend. Z těchto důvodů je zájmem akcionáře, aby bylo dosaženo co největších zisků, protože výplata dividend je závislá na velikosti zisku. Čím větší je zisk, tím je i větší pravděpodobnost, že mohou být vypláceny

dividendy. Avšak výplata dividend je ještě podmíněna tím, že ji nejdříve musí schválit valná hromada akciové společnosti. Vlastníci se také zajímají o tržní hodnotu akcií, pokud jsou obchodovány na kapitálovém trhu, a o stabilitu a rozvoj podniku. Také se pomocí finanční analýzy snaží kontrolovat míru rizika, kterou bude možno očekávat v příštích letech a snaží se také tuto výši ovlivnit (snížit).

Věřitele zajímá především likvidita firmy, zda je firma schopna splácet své závazky včas a v dané výši. Na základě získaných dat z finanční analýzy se pak rozhodují, zda firmě (tedy potencionálnímu dlužníku) poskytnou úvěr, za jakých podmínek tento úvěr poskytnou a v jaké výši tento poskytnutý úvěr bude. Věřitele můžeme rozdělit do dvou skupin na:

- krátkodobé věřitele (např. dodavatele)
- dlouhodobé věřitele (např. držitele obligací)

Krátkodobí věřitelé sledují kromě krátkodobé likvidity i kvalitu a pohyb krátkodobých aktiv a krátkodobých závazků. Nevěnují tolik pozornosti tomu, zda podnik vytváří zisk, ale dá se říci, že každý věřitel dává přednost spolupráci s podnikem, který vytváří zisk, než spolupráci s podnikem, který zisk nevytváří a tím se spolupráce s ním může stát problematickou. Krátkodobí věřitelé mají zájem na tom, aby se jim jejich peníze vrátili co nejdříve. Dá se tedy shrnout, že krátkodobé věřitele zajímá hlavně to, zda daný podnik, který je jejich dlužníkem, bude schopen splácet své závazky, i když nebude vytvářet zisk.

Dlouhodobí věřitelé analyzují hlavně solventnost podniku, tzn. schopnost firmy hradit své náklady. Dlouhodobí věřitelé se však také zajímají o krátkodobou likviditu, protože kdyby firma nebyla schopna plnit své krátkodobé závazky, nebyla by schopna plnit ani své závazky dlouhodobé. Dlouhodobí věřitelé by neposkytovali úvěry nebo by nenakupovali obligace, kdyby o daném podniku věděli, že má problémy s krátkodobou likviditou. Dá se tedy shrnout, že se dlouhodobí věřitelé zaměřují na budoucí vývoj firmy, na její budoucí příjmy a na to, zda firma bude i v budoucnosti rentabilní, což znamená, zda

podnik bude schopen v dlouhém časovém období vytvářet zisky a tím i dostatek prostředků na splácení úvěru i s úroky.¹²

Stát využívá finanční analýzu především ke kontrole podniků, ve kterých má majetkovou účast. Na základě dat, získaných finanční analýzou, se také rozhoduje, zda do daného podniku poplynou státní dotace nebo zda určitému podniku zadá státní zakázku. Výsledků finanční analýzy také využívá ke kontrole těch podniků, který'm již státní zakázka byla svěřena. Stát, jako každá jiná organizace, má zájem na tom, aby se mu vrátily jeho investice.

¹² Finanční analýza - interní zdroje banky, Praha 1988, str. 32

3. PROVĚŘENÍ METOD FINANČNÍ ANALÝZY A FINANČNÍ POMĚROVÁ ANALÝZA

Základem finanční analýzy jsou finanční ukazatele. Jedná se o údaje zjištěné a údaje odvozené. Údaje vykazované v účetních výkazech lze proto také označovat jako ukazatele. Rozlišujeme absolutní ukazatele, rozdílové ukazatele, poměrové ukazatele a rychlostní ukazatele. Absolutní ukazatele jsou obsažené v účetních výkazech a vyjadřují položky účetních výkazů, např. aktiva, pasiva, náklady, výnosy apod. Jsou využívány při procentním rozboru, při analýze trendů, indexové analýze a také při konstrukci poměrových ukazatelů.

Rozdílové ukazatele jsou využívány pro analýzu finančních fondů. Poměrové ukazatele vycházejí z absolutních ukazatelů a vyjadřují vztah mezi položkami účetních výkazů. Rychlostní ukazatele slouží pro měření rychlosti obratu jednotlivých složek majetku nebo zdrojů, vyjadřují intenzitu využití majetku.¹³

Základní metody:

• analýza absolutních a rozdílových ukazatelů:

1. procentní rozbor
2. analýza trendů
3. analýza fondů finančních prostředků
4. indexová analýza

• poměrové ukazatele:

1. ukazatele platební schopnosti likvidity
2. ukazatele finanční závislosti (struktury zdrojů)
3. ukazatel ziskovosti (rentability)
4. ukazatele aktivity doby obratu prostředků
5. ukazatele na bázi cash flow
6. ukazatele tržní hodnoty (ukazatele kapitálového trhu)

● **ukazatelé bonity:**

1. Altmanův model

2. Index IN

Další metody finanční analýzy jsou např. bodové odhady, metody regresního modelování, korelační analýza, faktorová analýza, diskriminační analýza, metody formální matematické logiky, expertní systémy, metody na bázi teorie matných množin, techniky sestavování časových řad, techniky grafických přehledů, výpočet bodu zvratu.

FINANČNÍ POMĚROVÁ ANALÝZA

Hlavním znakem metody je zkoumání struktur podnikových aktiv, kvalitu a intenzitu jejich využívání, způsob jejich financování, profitabilitu firmy, její solventnost, likviditu a další. Cenným rysem metody je schopnost srovnat výsledky několika období a na základě toho ohodnotit vývojový trend hospodaření podniku.

Finanční analýza představuje ohodnocení minulosti, současnosti a předpokládané budoucnosti finančního hospodaření podniku.¹⁴

Vnitřní finanční analýza (pro potřeby podniku) může být například zaměřena na zjištění likvidity nebo na zhodnocení jejích výsledků. Finanční management podniku potřebuje vědět, jestli si podnik může dovolit realizovat půjčku na plánovanou výrobní expanzi a jestli zatížení dodatečnými finančními náklady bude přiměřené.

Cílem finanční analýzy iniciované zvenčí může být určení a ohodnocení kredibility podniku anebo jejího investičního potenciálu. Bankovní úředník se může ptát, zdali je podnik likvidní anebo solventní. Potencionální investor může chtít vědět, jak je podnik profitabilní a jaká by byla rizikovost takové investice, pokud by se pro ni rozhodl. Bez ohledu na to, odkud vychází počáteční impuls k analýze, jsou její nástroje v podstatě stejné. Základním nástrojem finanční analýzy je výpočet a interpretace finančních poměrů.

¹³ Vorbová, H., Ing.: Finanční analýza, Notia Středisko vzdělávání, Praha 1996, str. 82

¹⁴ Blaha, Z.S.: Jak posoudit finanční zdraví firmy, Management press, Praha 1994, str. 50

Jsou -li tyto nástroje správně použity, mohou odpovědět na mnoho otázek týkajících se finančního zdraví podniku.

Poměrová analýza využívá určitého vztahu (podílu) jednoho čísla k druhému, kde výhodou je redukce hrubých údajů, lišící se podle velikosti podniků, které se mohou zpracovat na společnou bázi. Je to nejrozumnější způsob, jak srovnávat aktuální finanční informaci daného podniku k jejím historickým datům anebo k datům jiných společností, které jsou menší nebo větší, anebo ke skupině jiných podniků ze stejného odvětví. Poměrová analýza je také nejběžnějším nástrojem finanční analýzy, je nadmíru používaná, ale také zneužívaná. Finanční poměr je možné získat vydělením kterékoliv položky jakoukoliv jinou položkou z rozvahy nebo účtů zisků a ztrát. To samozřejmě neznamená, že výsledek vždy vede k většímu poznání finančních podmínek podniku nebo jejího hospodaření. Finanční analýza by se měla zabývat jenom těmi poměry, které jsou nejlepší ke konkrétnímu finančnímu problému nebo rozhodnutí. Zneužití finanční analýzy pramení z toho, že se některému finančnímu ukazateli přikládá příliš velký význam.

Je nepřesné vyvozovat, že likvidita podniku je uspokojivá anebo neuspokojivá, že kapitálová struktura je zdravá nebo nezdravá, pouze z jednoho ukazatele. Jeden ukazatel může být příznakem, ale pro skutečný závěr je potřeba učinit analýzu z více hledisek.

Z pohledu managementu podniku je finanční analýza počáteční východisko pro vytvoření finanční a obchodní strategie, která by měla ovlivnit směr budoucích událostí. Management podniku obvykle využívá finanční poměry ke kontrole hospodaření podniku a k tomu, aby mohl optimalizovat její fungování. Bankovní pracovníci (analytikové, úvěraři, kontrolori rizik) používají poměrovou analýzu k posuzování solventnosti podniku, jeho kvality a kredibility. Zjišťují jaká je schopnost podniku splácet půjčky a úroky.

Finanční analytikové a finanční ekonomové na burzovních a kapitálových trzích jsou zainteresováni na posouzení efektivnosti a růstového potenciálu podniku a na důvěryhodnosti a spolehlivosti potenciální kapitálové investice. Z investorova hlediska se analýza finančních výkazů zabývá předpovídáním budoucnosti. Podobně i analytici na

tržích obligací sledují finanční výkazy a poměrové ukazatele podniků z hlediska bezpečnosti investice.

Slabé stránky poměrové finanční analýzy

Finanční analýza poskytuje důležitou a dosti podrobnou a užitečnou informaci o tom, jaké jsou finanční a hospodářské podmínky podniku. Jako analytická metoda má však některé sobě vlastní problémy a omezen, které vyžaduje větší pozornost a zdravý úsudek těch, kteří s ní pracují. Je nesprávné tvrdit, že některý konkrétní ukazatel je dobrý nebo špatný. Například vysoký běžný ukazatel likvidity může vykazovat velkou likviditu co je dobré, anebo příliš velkou hotovost, co je špatné protože nadbytečná hotovost je často neproduktivní aktivem. Podobně vysoký ukazatel obrátky fixních aktiv může ukazovat buďto, že firma využívá efektivně svá aktiva, anebo že je podkapitalizovaná a nemůže si dovolit koupit více aktiv.

Podnik může mít některé ukazatele, které vypadají dobře a jiné, které vypadají nepříznivě, což ztěžuje finální výrok o tom, zdali je celkově dobrá nebo špatná situace podniku. K analýze čistého efektu několika ukazatelů mohou být použity statistické metody.

Mnoho velkých firem má natolik široký výrobní program, že pracuje v různých výrobních divizích.

V takových případech je někdy obtížné vyvinout smysluplný soubor oborových průměrů pro srovnávací účely. Z toho vyplývá, že se finanční analýza zdá užitečnější pro menší, úzce zaměřené firmy než pro velké společnosti s mnoha divizemi.

Rozdílné hospodářské a účetní praktiky mohou zkreslit srovnání. Jak jsme poznamenali dříve, ocenění zásob a odpisů může mít vliv na účetní výkazy a tak zkreslit srovnání mezi firmami, které používají rozdílné účetní metody.

Stejný efekt může mít používání leasingu: jestliže si některá firma pronajímá velkou část svého produktivního zařízení na leasing, mohou být její aktiva v poměru k jeho tržbám vysoká, protože pronajatá aktiva se neobjevují v rozvaze. Leasingové závazky se zároveň nemusejí objevit jako dluh a tak leasing může uměle vylepšit jak ukazatele řízení aktiv, tak ukazatele řízení dluhu.

Inflace narušuje firemní rozvahy a oficiální účetní hodnoty jsou často odlišné od skutečných, reálných hodnot. Protože toto zkreslení zasahuje jak odpisy, tak ceny zásob, je zasažen také zisk společnosti. Proto musí být srovnávací poměrová analýza výsledků jedné firmy v různých časových okamžicích anebo komparativní analýza firem v různých časových obdobích interpretována s péčí a rozmyslem. Analytik by se měl dívat za základní finanční ukazatele a analyzovat životaschopnost firemních produktů, zákazníky, management a trh.

Analýza finančních výkazů pomůže pochopit, jak firma funguje. Aplikace finančních a poměrových ukazatelů mohou poskytnout cenné informace o tržním riziku firmy.

Finanční poměrové ukazatele pomohou při rozlišení zdravé firmy od firmy směřující k nesolventnosti.¹⁵

3.1. ANALÝZA RENTABILITY

Rentabilita, resp. výnosnost vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je formou vyjádření míry zisku, která v tržní ekonomice slouží jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu.

¹⁵ Blaha, Z.S.: Jak posoudit finanční zdraví firmy, Management press, Praha 1994, str. 50

Rentabilita je obecně definována jako poměr zisku a vloženého kapitálu: ¹⁶

$$\text{Rentabilita} = \frac{\text{Zisk}}{\text{Vložený kapitál}} \quad (1)$$

Termín vložený kapitál se přitom používá zpravidla ve třech různých významech. Podle toho, jaký význam je v konkrétním případě tomuto pojmu přiřazen, se rozlišují tři základní ukazatele rentability:

- **rentabilita celkového kapitálu (RCK)**
- **rentabilita vlastního kapitálu (RVK)**
- **rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu (RDIK)**

Ukazatelů rentability se používá pro hodnocení a komplexní posouzení celkové efektivnosti podniku, pomocí nich se vyjadřuje intenzita využívání, reprodukce a zhodnocení kapitálu vloženého do podniku.

Tyto ukazatele patří do kategorie tzv. mezivýkazových poměrových ukazatelů, protože využívají údajů ze dvou účetních výkazů, objem kapitálu z rozvahy a velikost zisků z výkazu zisků a ztrát.

Konstrukce těchto ukazatelů se proto může také lišit nejen podle toho, jaký vložený kapitál se dosazuje do jmenovatele výše uvedeného zlomku, ale také podle toho, jaký zisk se dosazuje do čitatele.

Z toho pak vyplývají různé modifikace ukazatele rentability a zejména při porovnávání hodnot tohoto ukazatele je nutno mít na zřeteli, jaké údaje se přebírají z výkazu zisku a ztrát, pokud jde o výši zisku a jeho různé formy, a z rozvahy, pokud jde o částku vloženého kapitálu. Pro potřeby finanční analýzy a různá rozhodování, pro které se výnosnost vloženého kapitálu vypočítává, se příslušné údaje účetních výkazů o zisku a vloženém kapitálu mohou různým způsobem upravovat. Ukazatel rentability vloženého

¹⁶ Valach, J., a kolektiv: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha, 1997, str. 78

kapitálu se tedy v praxi používá v různých obměnách a modifikacích, podle toho, kdo a k jakému účelu jej používá.

Pokud se týká **zisku**, jsou v anglosaských zemích zpravidla vykazovány následující kategorie zisku:

- Zisk před odečtením odpisů, úroků a daní (ZUOD) - Earnings before Depreciation, Interest and Taxes (EBDIT)
- Zisk před odečtením úroků a daní (ZUD) - Earnings before Interest and Taxes (EBIT)
Představuje provozní hospodářský výsledek, zisk (popř. ztrátu)
- Zisk před zdaněním (ZD) - Earnings before Taxes (EBT). Ve srovnání s předchozí kategorií EBIT - provozní zisk - byly již odečteny náklady na financování – úroky.
- Zisk po zdanění (Z) - Earnings after Taxes (EAT). Je to vlastně čistý zisk (Net Income, Net Profit), který podniku po vyplacení případných dividend prioritním akcionářům zůstane k rozdělení mezi držitele kmenových akcií. Zbývající část zůstává v podniku pro vlastní reprodukci jako nerozdělený zisk.

Účetní soustava rovněž rozeznává různé úrovně zisku, které můžeme přetransformovat tak, aby byly relevantní k výše uvedeným kategoriím:

- Provozní hospodářský výsledek představuje zejména rozdíl mezi tržbami za prodej zboží, vlastních výrobků a služeb a nákupní cenou za prodané zboží, výrobními náklady na prodané výrobky a služby, včetně některých dalších výnosů a nákladů (prodej investičního majetku, zúčtování a tvorba rezerv a časového rozlišení, zúčtování opravných položek do provozních nákladů).
- Hospodářský výsledek z finančních operací, který je rozdílem různých finančních výnosů a nákladů.
- Hospodářský výsledek za běžnou činnost, který představuje provozní hospodářský výsledek a hospodářský výsledek z finančních operací po odečtení daně z příjmů za běžnou činnost.

- Mimořádný hospodářský výsledek vyplývá z rozdílu mimořádných výnosů a nákladů po zdanění. (Zdaňuje se zvlášť od provozního hospodářského výsledku a hospodářského výsledku z finančních operací.)
- Hospodářský výsledek za účetní období, který je součtem hospodářského výsledku za běžnou činnost a mimořádného hospodářského výsledku.

3.1.1. Rentabilita celkového kapitálu

Měření **rentability celkového kapitálu** (return on investments - ROI, resp. return on assets - ROA) vyjadřujeme celkovou efektivnost podniku, resp. produkční sílu (earning power).

$$RCK = \frac{\text{zisk}}{\text{celkový kapitál}} \quad (2)$$

Již z názvu ukazatele je patrné, že celkovým kapitálem rozumíme v tomto případě veškerý vložený kapitál, tzn. krátkodobé i dlouhodobé závazky a vlastní jmění.

Z hlediska tří oblastí podnikatelských činností (provozní, investiční a finanční) odráží výnosnost celkového kapitálu všechny aktivity bez ohledu na to, z jakých zdrojů byly financovány, odkud tento kapitál pochází (vlastníci, věřitelé, banky atd.)

Finanční struktura podniku je zde irelevantní, hodnotí se reprodukce veškerého kapitálu vloženého do podniku bez ohledu na jeho původ, zda je vlastní nebo cizí. Proto se částka celkového vloženého kapitálu nepřebírá ze zdrojové části rozvahy, ale z části, v níž jsou vykazována aktiva podniku. Aktiva (majetek) vytváří nové zdroje, výnosy, které se rozdělují na zisk, úroky a daně. Pokud tedy v tomto konkrétním případě hovoříme o celkovém kapitálu, máme na mysli celková aktiva, a proto se zisk poměruje k hodnotě majetku (stálých a oběžných aktiv).

V případě zisku se do čitatele výše uvedeného ukazatele dosazuje většinou částka zisku před zdaněním a úroky placenými z cizího kapitálu:

$$RCK = \frac{ZUD}{CA} \quad (3)$$

kde RCK = rentabilita celkového kapitálu

ZUD = zisk před úroky a daněmi

CA = celková aktiva

V případě, kdy je čítel ukazatele definován jako součet zisku před zdaněním a úroků, není efekt zdanění vůbec podchycen. Ukazatel v takovéto podobě informuje o tom, jaká by byla rentabilita podniku, kdyby neexistovala daň ze zisku. Pro praktické využití se však tato modifikace příliš nehodí.

Daň ze zisku je přirozenou součástí ekonomického prostředí, která musí být vzata v úvahu při všech ekonomických propočtech. Tato konstrukce ukazatele musí však být užitečná při porovnání podniků s rozdílnými daňovými podmínkami.

Častěji používanou formou rentability celkového kapitálu je poměr zisku po zdanění a „zdaněných úroků“ k celkovým aktivům:

$$RCK = \frac{Z + U \times (1 - d)}{\varnothing CA} \quad (4)$$

kde RCK = rentabilita celkového kapitálu

Z = zisk po zdanění

U = úrok

d = daňová sazba daně z příjmu (ze zisku)

$\varnothing CA$ = průměrná celková aktiva

Zisk po zdanění v čitateli zlomku je zvýšen o „zdaněné úroky“ a tím se zohledňuje ta skutečnost, že efektem reprodukce je nejen čistý zisk jako odměna akcionářům (vlastníkům), ale i úrok jako odměna věřitelům za půjčení kapitálu. Tato odměna jako součást jejich zisku je jim však také zdaněna daní z příjmů (daní ze zisku). To je důvodem,

proč v čitateli ukazatele je zahrnována zdaněná částka vyplacených úroků. Kdyby se neuvažoval efekt zdanění úroků, docházelo by ke změně ukazatele pouze vlivem změny finanční struktury. Tato konstrukce ukazatele právě umožňuje srovnatelnost rentability celkového kapitálu u podniků s různým podílem cizích zdrojů ve finanční struktuře. Jinak řečeno, jestliže v čitateli zlomku je zisk uváděn až po zdanění, tj. jako čistý zisk (Z), je pomocí propočtu $(1 - \text{sazba daně ze zisku})$ převeden na srovnatelnou úroveň (zdaněnou) i placený úrok. Tím se také ukazatel stává nezávislý na charakteru zdrojů financování.

Ukazatel RCK se často objevuje v jednodušší formě, kdy v čitateli je uvažován pouze čistý zisk. Poměr čistého zisku k celkovým aktivům bývá nazýván **výnos na aktiva** a jeho vypovídací schopnost je spatřována v tom, že charakterizuje, jak management podniku využívá celá aktiva k uspokojování vlastníků:

$$\text{RCK} = \frac{Z}{\text{CA}} \quad (5)$$

kde RCK = rentabilita celkového kapitálu

Z = zisk po zdanění

CA = celková aktiva

3.1.2. Rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu

Dalším ze způsobů vyjádření rentability je ukazatel **rentability dlouhodobě investovaného kapitálu** (return on capital employment - ROCE), který poskytuje informaci o výnosnosti dlouhodobých zdrojů:

$$\text{RDIK} = \frac{Z + U \times (1 - d)}{\text{DZ} + \text{VJ}} \quad (6)$$

kde RDIK = rentabilita celkového investovaného kapitálu

Z = zisk po zdanění

U = úrok

d = daňová sazba daně z příjmů (ze zisku)

DZ = dlouhodobé závazky

VJ = vlastní jmění

Představuje široce používané měřítko výnosnosti podniku, velmi často pro mezipodnikové srovnání. V čitateli zlomku jsou celkové výnosy všech investorů (úroky pro věřitele a čistý zisk pro akcionáře, a to jak prioritní, tak obyčejné - kmenové) a ve jmenovateli jsou dlouhodobé finanční prostředky, které má podnik k dispozici, tj. suma investovaných peněz jak akcionářů, tak věřitelů. Vyjadřuje schopnost podniku odměnit ty, kdo poskytli prostředky či schopnost přilákat nové investory.

3.1.3. Rentabilita vlastního kapitálu

Měřením rentability vlastního kapitálu (return on equity - ROE) vyjadřujeme výnosnost kapitálu vloženého akcionáři. Tento ukazatel je definován jako poměr čistého zisku a vlastního jmění:

$$RVK = \frac{Z}{\varnothing VJ} \quad (7)$$

kde RVK = rentabilita vlastního kapitálu

Z = zisk po zdanění

$\varnothing VJ$ = průměrné vlastní jmění

Tato míra zisku na jednotku investice obyčejných kmenových akcionářů je ukazatel, podle kterého mohou investoři zjistit, zda je jejich kapitál reprodukován s náležitou intenzitou odpovídající riziku investice. Zhodnocení vlastního kapitálu by mělo být tak velké, aby pokrývalo obvyklou výnosovou míru a rizikovou prémii. Pokud je hodnota ukazatele trvale nižší, případně i stejná jako výnosnost cenných papírů garantovaných státem (např. státních obligací, státních pokladničních poukázek aj.), potom je podnik fakticky odsouzen k zániku, neboť racionálně uvažující investor požaduje od

rizikovější investice vyšší míru zhodnocení. Rentabilita vlastního kapitálu by tedy měla být vyšší než míra výnosu bezrizikové alokace kapitálu na finančním trhu.

Rentabilita vloženého vlastního kapitálu se může dále rozložit na tři páky, používané k určení ROE:

$$\begin{array}{llll} \text{a) zisková marže} & & \text{Zisk} & \text{Tržby} & \text{Aktiva} \\ \text{b) obrat aktiv} & \text{ROE} = & \text{-----} & \times & \text{-----} & \times & \text{-----} \end{array} \quad (8)$$

$$\text{c) finanční páka}^{17} \quad \text{Tržby} \quad \text{Aktiva} \quad \text{Vlastní jmění}$$

a) ZISKOVÁ MARŽE

$$\text{Zisková marže} = \frac{\text{účetní hospodářský výsledek (čistý)}}{\text{celkové výnosy}} \quad (9)$$

Zisková marže, rozpětí či míra zisku měří zlomky každé koruny tržeb, které proudí výsledovkou do zisku. Tato relace je zvláště významná pro provozní manažery, protože odráží cenovou strategii společnosti a její schopnost kontrolovat provozní náklady. Zisková marže se značně liší u jednotlivých průmyslových oborů v závislosti na charakteru produktů, které společnosti prodávají. Zisková marže a obrat aktiv mají tendenci se proměňovat opačným způsobem, to znamená, že společnosti s vysokou ziskovou marží mají tendenci se proměňovat opačným způsobem. Společnosti s vysokou ziskovou marží mají nízkou míru obratu a naopak.

b) OBRAT AKTIV

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}} \quad (10)$$

¹⁷ Higgins, R.C.: Analýzy pro finanční management, Grada Publishing, Praha 1997, str. 52

Abychom nahlédli hlouběji do kombinovaného efektu marží a obratovosti, můžeme si vypočítat výnosnost aktiv (také návratnost aktiv). Poměrový ukazatel obratu aktiv měří vytvořené tržby ke koruně vložených aktiv.

c) FINANČNÍ PÁKA

$$\text{Finanční páka} = \frac{\text{aktiva}}{\text{vlastní jmění}} \quad (11)$$

Tento ukazatel charakterizuje třetí páku, kterou management působí na ROE. Jde o použití vypůjčených peněz místo vlastního kapitálu s cílem dosáhnout zisku. Společnost zvyšuje hodnotu tohoto ukazatele, když navyšuje poměr svých dluhů k vlastnímu akciovému kapitálu, používanému k financování podniku. Na rozdíl od poměrových ukazatelů ziskové marže a obratu aktiv, které bývají preferovány, není finanční páka zrovna tím, co by se manažeři snažili maximalizovat, i když rovněž vede k růstu ROE. Spíše je stimuluje k tomu, aby se snažili vystihnout uvážlivou rovnováhu mezi výhodami a nevýhodami dluhového financování. Společnosti vykazují značnou pružnost v tom, jak velká část jejich aktiv je pořízena z vypůjčených peněz, přičemž existují ekonomická omezení volnosti jejich rozhodování. Charakter podnikání společnosti a jejich aktiv ovlivňuje míru využívání dluhového financování aktiv. Obecně řečeno, podniky s vysoce předvídatelným a stabilním tokem peněžních prostředků v provozní oblasti, mohou jít vcelku bezpečně do vyšší míry dluhového zatížení než ty firmy, které musí čelit vysokému stupni tržní nejistoty. Kromě toho takové podniky, jako jsou komerční banky, které mají diverzifikovaná portfolia lehce prodejných, likvidních aktiv, mohou také bezpečněji využívat větší finanční páku při financování svých aktiv než standardní podniky. Jiný model, je charakterizován tím, že obrat aktiv a finanční páka mají tendenci k vzájemně inverzní relaci. Společnosti s nízkým obratem aktiv obecně více využívají dluhového financování a naopak. Bezpečné, stabilní, likvidní investice mají tendenci k nízkým výnosům, avšak k významné výpůjční kapacitě.

Existuje větší počet variant bilančních měřítek finanční páky. Není zde ovšem důvod preferovat některé z nich. Všechny se orientují na bilanční hodnoty, a proto mají

také stejné slabé stránky. Finanční břemeno, kterému musí společnost čelit při využívání úvěrového financování, nezávisí konec konců na rozsahu jejích závazků v poměru k aktivům nebo k vlastnímu jmění, ale spíše na její schopnosti zvládnout roční peněžní splátky. Při mezinárodním porovnávání podniků v různém daňovém prostředí se využívá ziskové kategorie EBIT (hospodářský výsledek před zdaněním a úročením), při snaze postihnout vliv financování se aplikuje EBT (zisk před zdaněním). Všechny uvedené vlivy zahrnuje čistý hospodářský výsledek.

3.1.4. Pyramidový rozklad rentability

Součástí analýzy rentability je rozklad syntetických ukazatelů na ukazatele dílčí, tzv. **Du Pont analýza** podle stejnojmenné nadnárodní chemické společnosti Du Pont de Nemours, která disagregaci těchto ukazatelů jako první prakticky prováděla a využívala. Tento Du Pont systém finanční analýzy je také znám pod pojmem **pyramidový rozklad rentability** na ukazatele dílčí, příčinné ve vztahu k syntetickým ukazatelům rentability. Nespornou výhodou příčinných ukazatelů rentability je, že lze identifikovat objektivní vazby mezi nimi a vliv změn hodnot jednotlivých příčinných ukazatelů na změnu hodnoty ukazatele rentability.¹⁸

V prvním stupni této analýzy je rentabilita celkového vloženého kapitálu vyjádřena jako funkce dvou ukazatelů:

1. ukazatele **ziskovosti tržeb**, tzv. **ziskové marže** nebo také **ziskové rozpětí**
2. ukazatele **obratu celkových aktiv**, resp. vázanosti celkového vloženého kapitálu

$$RCK = \frac{ZUD}{T} \times \frac{T}{CA} \quad \text{nebo} \quad RCK = \frac{Z + U \times (1 - d)}{T} \times \frac{T}{CA} \quad (12,13)$$

kde RCK = rentabilita celkového kapitálu

¹⁸ Valach, J., a kolektiv: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha, 1997, str. 81

ZUD = zisk před úroky a daněmi

Z = zisk po zdanění

U = úrok

d = daňová sazba daně z příjmu (ze zisku)

CA = celková aktiva

T = tržby

Ukazatel zisku v poměru k tržbám (zisková marže nebo ziskové rozpětí) vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb, kolik dokáže podnik vyprodukovat „efektu“ na 1,- Kč tržeb.

Ukazatel tržeb v poměru k celkovým aktivům vyjadřuje schopnost podniku zajišťovat investice do aktiv při dané úrovni tržeb, jak rychle dokáže otáčet vložený kapitál, jaký je obrat celkových aktiv, resp. obrat kapitálu.

Z rozkladu je zřejmé, že podnik dosahuje rentability celkového vloženého kapitálu různými kombinacemi ziskovosti tržeb a obratu kapitálu. Zatímco vysoká ziskovost tržeb je převážně výsledkem dobré kontroly nákladů, hospodárnosti při vynakládání prostředků, při spotřebě kapitálu, vysoký obrat celkových aktiv je projevem efektivního využívání kapitálu, resp. majetku, se kterým podnik hospodaří.

Různá odvětví mají rozdílný objem a strukturu aktiv a různou finanční strukturu. Například odvětví těžkého průmyslu, která mají vysoký podíl stálých aktiv, zejména hmotného investičního majetku, kladou důraz spíše na vysokou ziskovost tržeb provázenou zpravidla pomalejším obratem celkových aktiv. Na druhé straně odvětví spotřebního průmyslu, např. potravinářského a obchodní organizace vykazují nízkou ziskovost tržeb a pro dosažení určité úrovně rentability je rozhodující rychlý obrat celkových aktiv.

Podniky kapitálově náročné, s vysokým podílem hmotného investičního majetku a z toho vyplývajícího vysokého podílu fixních nákladů, potřebují zpravidla dlouhou dobu na rozšíření své kapacity. Tyto podniky musí dosahovat relativně vysoké ziskovosti tržeb, aby byly schopny přilákat dostatečné množství kapitálu. Vysoká ziskovost tržeb je

většinou dosahována z důvodu bariér pro vstup do odvětví a klesajícími náklady z rozsahu produkce, neboť tyto podniky mají zpravidla nižší variabilní náklady na jeden výrobek.

Výrobní strategie diferenciací produktu je také jednou z možností zvyšování ziskovosti v těchto podnicích. Podnik může volit sortiment výroby kombinací výrobků, které mají různou ziskovost tržeb, a tím ovlivňovat celkovou rentabilitu. Na základě finanční analýzy může management podniku rozhodnout o volbě sortimentu a objemu výroby a odbytu, o změně produkce, o zavedení nových výrobků nebo o přesunu do těch oblastí, kde je zisková marže dostatečně vysoká.

Obecně samozřejmě platí, že čím vyšší je ziskovost tržeb, tím lépe. Hodnotu tohoto ukazatele je však třeba posuzovat ještě s ohledem na dva další faktory, celkový objem tržeb (odbytu) a rychlost obratu zásob. Protože nízká, tedy méně příznivá hodnota tohoto ukazatele, je-li zároveň dosahováno rychlého obratu zásob a vysokého absolutního objemu tržeb, může být výhodnější, než kdyby tomu bylo naopak. Absolutní částku zisku lze totiž zvyšovat zvětšováním objemu odbytu, i když zisková marže, tj. podíl zisku na jednici odbytu klesá. To platí pro mnohé maloobchodní podniky, které se snaží zvýšit odbyt snížením prodejní ceny, čímž sice dosahují nižší zisk na jednotku, ale absolutní výše jejich zisku narůstá právě zvýšením odbytu.

Je-li zisková marže nízká nebo jestliže několik let klesá, měl by se analytik zaměřit na analýzu jednotlivých druhů nákladů, neboť zisková marže je také měřítkem schopnosti podniku ovlivňovat úroveň nákladů. Snižováním nákladů může podnik dosahovat vyšší absolutní částky zisku a tím zlepšovat ukazatele ziskovosti tržeb. k vyjádření relativní úrovně nákladů se proto využívá **ukazatel nákladovosti**, měřený vztahem celkových nákladů k dosaženým tržbám podniku, který je doplňkovým ukazatelem k předchozímu ukazateli ziskovosti tržeb.

Druhým ukazatelem, který ovlivňuje rentabilitu celkového kapitálu, je **obrat celkových aktiv**, resp. obratovost nebo vázanost celkového vloženého kapitálu. Je vyjádřen poměrem tržeb k celkovým aktivům podniku.

Základní rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu vypadá následovně:

$$RVK = \frac{Z}{VJ} = \frac{Z}{T} \times \frac{T}{CA} \times \frac{CA}{VJ} \quad (14)$$

kde RVK = rentabilita vlastního kapitálu

Z = zisk po zdanění

VJ = vlastní jmění

T = tržby

CA = celková aktiva

Ukazatel rentability vlastního kapitálu lze rozložit na součin tří dílčích ukazatelů: čistá ziskovost tržeb (ziskové rozpětí po zdanění), obrat celkových aktiv a ukazatel tzv. finanční páka jako poměr mezi celkovými aktivy a vlastním jměním. Tento ukazatel je jednou z forem vyjádření zadluženosti podniku, podílu cizích zdrojů na celkových zdrojích podniku. Čím je podíl cizích zdrojů větší, tím je vyšší i ukazatel finanční páka.

Z uvedeného rozkladu je zřejmé, že vyšší zadluženost má podle tohoto vztahu pozitivní vliv na rentabilitu vlastního kapitálu. Změna v zadluženosti se však dotkne i hodnot zbývajících dvou ukazatelů použitých při rozkladu. Zvýšení zadluženosti má proto souhrnně pozitivní vliv na hodnotu RVK pouze tehdy, jestliže podnik dokáže každou další korunu dluhu zhodnotit více, než je úroková sazba dluhu. Za příznivou se považuje jakákoliv relace vlastního a cizího kapitálu, při níž rentabilita celkového kapitálu před úhradou úroků a daní přesahuje úrokovou míru z cizího kapitálu.

Stanovení optimální výše zadluženosti je jedním z klasických problémů, které musí finanční manažer řešit, a každý podnik působící v tržní ekonomice věnuje otázce stanovení poměru mezi vlastním a cizím kapitálem značnou pozornost, neboť zvyšování podílu úvěrových zdrojů má přirozeně i negativní stránky, které při určitém stupni úvěrového zatížení mohou převýšit pozitivní efekty. Vysoce zadlužený podnik nese vyšší riziko platební neschopnosti a je více závislý na externím prostředí, jež může přímo ovlivnit.

3.2. ANALÝZA ZADLUŽENOSTI

Pojmem zadluženost se vyjadřuje skutečnost, že podnik používá k financování svých aktiv a činností **cizí zdroje (dluh)**. Používání cizích zdrojů ovlivňuje jak **výnosnost** kapitálu akcionářů, tak **riziko**. Protože hlavní zájem akcionářů, kteří poskytují rizikový kapitál podniku, se soustřeďuje na míru rizika a míru výnosnosti jimi vloženého kapitálu, je pro ně důležitá i informace o zadluženosti podniku.¹⁹

U velkých podniků nepřichází v úvahu, že by podnik financoval veškerá svá aktiva z kapitálu vlastního anebo naopak jen z kapitálu cizího. Použití pouze vlastního kapitálu by znamenalo snížení celkové výnosnosti vloženého kapitálu. Na druhé straně financování všech podnikových aktiv jen z kapitálu cizího by bylo spojeno s obtížemi při jeho získávání, nehledě na to, že právní předpisy určitou výši vlastního kapitálu vyžadují.

Na financování podnikových aktiv se proto v určité míře podílí jak vlastní kapitál, tak i kapitál cizí. Podnik používá cizí kapitál s tím, že výnos, který se jím získá a rovněž výnosnost celkového vloženého kapitálu bude vyšší, než jsou náklady spojené s jeho použitím, tj. úrok placený z cizího kapitálu.

Jedním ze základních problémů finančního řízení podniku je vedle stanovení celkové výše potřebného kapitálu i volba správné skladby zdrojů financování jeho činnosti, označená jako **finanční struktura**. Má zásadní význam pro úspěšný rozvoj podniku, podmiňuje nejen jeho zdravý finanční vývoj a celkovou prosperitu, ale nezřídka rozhoduje o jeho bytí či nebytí.

Poměr vlastního a cizího kapitálu je nejen v různých zemích, ale i v podnicích různých oborů činnosti různý. Spíše tradičně se uplatňuje obecná zásada, že vlastní kapitál má být pokud možno vyšší než cizí vzhledem k tomu, že cizí kapitál je nutné splatit. Nízký poměr vlastního kapitálu k cizímu se považuje za určitou finanční slabost podniku a ohrožení jeho stability vzhledem ke spoléhání se na cizí kapitál. Jestliže vlastníci zajišťují menší podíl celkového investovaného kapitálu, riziko podnikání nesou především věřitelé, což může vést k obtížím při získávání úvěru, popř. k jeho získávání za horších podmínek.

K hodnocení finanční struktury se používá několik ukazatelů zadluženosti, které jsou odvozeny z rozvahy, vycházejí z rozboru vzájemných vztahů mezi položkami závazků, vlastního jmění a celkového kapitálu.

Základním ukazatelem zadluženosti je poměr celkových závazků (krátkodobých i dlouhodobých) k celkovým aktivům, nazývaný též **ukazatel věřitelského rizika**.

$$\text{Poměr celkových závazků} = \frac{\text{celkové závazky}}{\text{celková aktiva}} \quad (15)$$

Obecně platí, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je zadluženost podniku a tím vyšší je riziko jak věřitelů, tak i akcionářů. Ovšem pro jeho výši nelze stanovit nějaké přesné zásady. Je nutné ho vždy posuzovat v souvislosti s celkovou výnosností, kterou podnik dosahuje z celkového vloženého kapitálu, i v souvislosti se strukturou cizího kapitálu. Jeho vysoká hodnota může být z hlediska držitelů kmenových akcií příznivá v tom případě, je-li podnik schopen dosáhnout vyššího procenta rentability, výnosnosti z celkového kapitálu, než je procento úroků placené z cizího kapitálu. Naopak vysoká hodnota tohoto ukazatele může být pro akcionáře velmi nepříznivá v případě, že výnosnost celkového kapitálu vloženého do podniku je nižší, než úrok placený věřitelům.

K měření zadluženosti se dále používá ukazatel poměru vlastního jmění k celkovým aktivům, který je doplňkovým ukazatelem k ukazateli předchozímu, jejich součet se rovná 1, resp. 100 %.

$$\text{Poměr vlastního jmění k celkovým aktivům} = \frac{\text{vlastní jmění}}{\text{celková aktiva}} \quad (16)$$

Tento ukazatel vyjadřuje proporci, v níž jsou aktiva podniku financována peněží akcionářů. Používá se pro hodnocení hospodářské a finanční stability podniku a spolu s ukazatelem solventnosti bývá považován za nejvýznamnější ukazatel pro hodnocení

¹⁹ Valach, J., a kolektiv: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha, 1997, str. 86

celkové finanční situace podniku. Při rozkladu rentability vlastního kapitálu se setkáváme s převrácenou hodnotou tohoto ukazatele, tzv. finanční pákou.

Pro úplnost uvádím ještě jeden z hlavních tří ukazatelů zadluženosti, který úzce navazuje na předchozí dva poměrové ukazatele a je jejich kombinací (dává do poměru jejich čitatele). Je to ukazatel poměru celkových závazků k vlastnímu jmění.

$$\text{Poměr celkových závazků k vlastnímu jmění} = \frac{\text{celkové závazky}}{\text{vlastní jmění}} \quad (17)$$

Jeho obsah i význam vyplývá z vysvětlení, které je uvedeno u předchozích dvou ukazatelů, sám o sobě nemá nějakou dodatečnou vypovídací schopnost. Roste s růstem proporce závazků ve finanční struktuře. Využívá se i převrácená hodnota tohoto ukazatele, která bývá nazývána **míra finanční samostatnosti**.

V případě, že podnik využívá výrazněji leasingové formy financování, měl by se objem leasingových závazků přičíst k objemu závazků, neboť budoucí leasingové splátky představují v podstatě stejný dluh jako splátky úvěru, avšak z hlediska účetně-metodického nejsou zachyceny v rozvaze pronajímatele.

Zadluženost podniku je přirozeně v korelaci s jeho likviditou, i když jsou tyto dvě části finanční situace hodnoceny prostřednictvím ukazatelů nezávisle. Čím vyšší je objem dluhů, tím více je do budoucna nutné věnovat pozornost tvorbě prostředků na jejich splácení. Z tohoto pohledu hodnotí zadluženost podniku například ukazatel poměru cash flow z provozní činnosti k průměrnému stavu celkových závazků. Součástí jmenovatele by opět měly být případné leasingové závazky. Tento ukazatel rovněž částečně překonává statický charakter předchozích ukazatelů. Které čerpají údaje z rozvahy sestavené k určitému časovému okamžiku, tím, že využívá tokové veličiny cash flow.

$$\text{Poměr cash flow k celkovým závazkům} = \frac{\text{cash flow z provozní činnosti}}{\text{celkové závazky}} \quad (18)$$

Pro finančně zdravou firmu by tento ukazatel měl nabývat hodnot větších než 20 %.

Pokud se týká hodnot výše uvedených ukazatelů, je problematické stanovit nějaké optimální či doporučené hodnoty. Ovšem jak věřitele, tak i akcionáře zajímá přiměřenost zadluženosti. Věřitele zajímá, zda jsou zajištěny jejich nároky na splácení úroků. Rovněž pro akcionáře je důležitá informace, zda je podnik schopen platit požadované úroky, popř. splácet příslušné dluhy, neboť při nesplnění těchto povinností si věřitelé mohou vynutit buď reorganizaci, nebo likvidaci podniku.

Pro zjištění těchto informací a pro hodnocení přiměřenosti úrovně zadlužení z hlediska jejich dopadu na zisk se používají různé dílčí ukazatele. Jedním z nejčastěji používaných je ukazatel úrokového krytí, resp. ziskové úhrady úroku, který porovnává provozní zisk podniku neboli hospodářský výsledek před odečtením úroků a daně z celkovým ročním úrokovým zatížením:

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{zisk (před úroky a zdaněním)}}{\text{nákladové úroky}} \quad (19)$$

Ukazatel tak informuje o tom, kolikrát celkový efekt reprodukce převyšuje úrokové platby. Průměrná hodnota tohoto ukazatele se pohybuje kolem čísla 8.

Podniky, které dosahují vyššího růstu tržeb a zisku, mohou ve větším rozsahu využívat cizí kapitál, protože budou schopny platit fixní částku úroku. Výše úroku jako fixního nákladu a jeho podíl na zisku je důležitým ukazatelem finanční stability podniku a jeho celkové jistoty. Podniky, u nichž se projevuje stagnace nebo pokles tržeb a zisku, by se měly vyhnout vyššímu podílu závazků, z nichž je nutné platit úrok. Neschopnost hradit úrokové platby ze zisku může být znakem blížícího se úpadku podniku.

3.3. ANALÝZA LIKVIDITY

Likvidita podniku vyjadřuje jeho schopnost dostát svým krátkodobým a dlouhodobým závazkům, vyjadřuje stupeň rizika pro věřitele, efektivitou kapitálu vloženého do podniku a výši jeho ohodnocení na kapitálovém trhu. Všechny uvedené aspekty se navzájem prolínají a navzájem doplňují.

Ukazatel likvidity v podstatě poměří to, čím je možno platit (čitatel) tím, co je nutno zaplatit (jmenovatel). Podle toho, jakou míru jistoty požadujeme od tohoto měření, dosazujeme do čitatele majetkové složky s různou dobou likvidnosti, tj. přeměnitelnosti na peníze. Nejlikvidnější jsou pochopitelně samy peníze v hotovosti a na něžných účtech, nejméně likvidní jsou stálá aktiva, proto se v této souvislosti vůbec neuvažují.²⁰

3.3.1. Běžná likvidita - likvidita 3. stupně

Běžná likvidita podniku patří v tržních podmínkách k nejdůležitějším charakteristikám jeho řízení. Krátkodobá likvidita představuje schopnost podniku uspokojit krátkodobého věřitele v případě, že požádá o navrácení finančních prostředků, které podniku poskytl k profinancování jeho aktiv. Ve většině případů se krátkodobým kapitálem financují běžná aktiva a mírou návratnosti je rezerva, která se vytvoří po odečtení krátkodobých závazků od oběžných aktiv. Tento rezervní polštář jsme nazývali čistý pracovní kapitál a umožňuje podniku fungovat alespoň ve zmenšeném rozsahu.

$$\text{Čistý pracovní kapitál} = \text{Oběžná aktiva} - \text{Krátkodobé závazky} \quad (20)$$

Ukazuje jaká část oběžných aktiv je financována dlouhodobými zdroji. Při použití pracovního kapitálu jako měřítka likvidity je třeba dbát na kvalitu složek oběžných aktiv, převážné zásob a pohledávek.

Vzhledem k tomu, že pracovní kapitál je rozdílový ukazatel, který umožňuje srovnatelnost časovou, ale nese sebou obtížnou eliminaci vlivu velikosti výše bilance

²⁰ Kovaníková, D., Kovanec, P.: Podklady skryté v účetnictví II., Polygon, Praha 1995

podniku, volí se poměrový ukazatel krátkodobé likvidity nikoli ve formě rozdílu, ale ve tvaru poměru mezi oběžnými aktivy a krátkodobým kapitálem.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (21)$$

Pro rychlou orientaci se používá komparační hodnota okolo 2 (1,5 - 2,5) což znamená, že dvojnásobek oběžných aktiv ve srovnání s výškou závazků považuje krátkodobý věřitel za dostatečnou rezervu. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je příznivější zachování platební schopnosti podniku.

3.3.2. Pohotová likvidita - likvidita 2. stupně

Stejně jako u čistého pracovního kapitálu je potřeba prověřit kvalitu složek oběžných aktiv. V pracovním cyklu jsou od přeměny oběžných aktiv na hotovost nejdále zásoby. Část zásob může být pro výrobu nepoužitelná a současné i těžko prodejná. Proto se modifikuje ukazatel běžné likvidity tím, že se místo všech složek oběžných aktiv dosazují jen ty nejlikvidnější, bez uvádění zásob.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{zásoby} - \text{dlouhodobé pohledávky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (22)$$

Je zřejmé, že tento ukazatel může být různě modifikován v závislosti na tom, které položky oběžných aktiv dosadíme do čitatele.

3.3.3. Okamžitá likvidita - likvidita 1. stupně

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Pohotovému peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (23)$$

Tento ukazatel měří schopnost podniku hradit právě splatné závazky naprosto nekompromisně: do čitatele se dosazují peníze (v hotovosti a na běžných účtech) a obvykle i jejich ekvivalenty, tj. volně obchodovatelné (krátkodobé) cenné papíry a šeky.

3.4. ANALÝZA AKTIVITY

Ukazatele aktivity měří schopnost podniku využívat vložených prostředků: měří celkovou rychlost jejich obratu nebo rychlost obratu jejich jednotlivých složek a hodnotí tak vázanost kapitálu v určitých formách aktiv. Říkají, kolikrát se obrátí určitý druh majetku za stanovený časový interval (vyjadřují dobu obratu, po kterou je majetek v určité formě vázán). Hodnota těchto ukazatelů se tedy vyjadřuje v jednotkách času. Kvalita oběžných aktiv a tím i určení jejich optimální výše vzhledem k tržbám se určuje tedy ukazateli obratu. Nejužívanější jsou obrátové ukazatele ve formě dob obratu měřených počtem dní potřebných k provedení jednoho obratu složek oběžných aktiv v tržbách. /9/

V čitateli se místo oběžných aktiv jako celku dosazují jejich jednotlivé složky, potom mluvíme o době obratu pohledávek, zásob, zásob materiálu, hotových výrobků, polotovarů. Rovněž kvalita závazků může signalizovat, že podnik neplní své povinnosti vůči dodavatelům nebo i státu (neplatí sociální pojištění atd.). Protože se jedná o velmi závažný indikátor posuzování podniku uplatňuje se pro zkoušení doby obratu krátkodobých závazků.

3.4.1. Doba obratu krátkodobých závazků

$$\text{Doba obratu krátkodobých závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}} \quad (24)$$

Posuzuje vzájemný vztah mezi dobou obratu pohledávek a závazků. Většinou je pro podnik výhodné razantně vymáhat své pohledávky, ale být poněkud pomalejší při splácení vlastních závazků, a tím se vlastně nechat dofinancovat dodavateli.

$$\frac{\text{Doba obratu pohledávek}}{\text{Doba obratu závazků}} < 1 \quad (25)$$

$$\text{Relativní vázanost stálých aktiv} = \frac{\text{stálá aktiva}}{\text{roční tržby}} \quad (26)$$

Relativní vázanost stálých aktiv podává informaci o relativní výkonnosti s níž firma využívá fixních aktiv s cílem dosáhnout tržeb.

Je měřítkem celkové produkční efektivnosti. Čím je ukazatel nižší, tím lépe. Znamená to, že firma expanduje, aniž musí zvyšovat finanční zdroje. Avšak jestliže se v čitateli uvádí zůstatková hodnota stálých aktiv, ukazatel se s počtem let zlepšuje zcela automaticky, bez zásluhy podniku. Ukazatel je navíc ovlivněn přijatou odpisovou politikou firmy. Firma, která zvolila metodu zrychlených účetních odpisů bude vykazovat za jinak stejných podmínek jiné hodnoty tohoto ukazatele než firma, která používá lineární odpisy.

3.4.2. Doba obratu zásob

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{průměrná zásoba}}{\text{denní spotřeba}} \quad (27)$$

Udává se jako poměr průměrného stavu zásob všeho druhu (v peněžním vyjádření) k průměrným denním tržbám. Protože tímto novým ukazatelem chceme změřit dobu, po kterou je kapitál vázán v určité formě zásob je vhodnější uvádět ve jmenovateli průměrné celkové denní náklady (denní spotřebu). Pokud jde o vlastní interpretaci ukazatele můžeme konstatovat, že jím odhadujeme počet dnů, po něž jsou zásoby vázány v podnikání.

3.4.3. Doba obratu pohledávek

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{denní tržby}} \quad (28)$$

Doba obratu pohledávek. Je celkem shodně vyjadřována jako poměr průměrného stavu obchodních pohledávek a průměrných denních tržeb na fakturu. Cílem ukazatele je stanovit průměrný počet dní, po něž naši odběratelé zůstávají dlužní, tj. dobu, která v průměru doby uplyne mezi prodejem na obchodní úvěr a přijetím peněz. Prodej na obchodní prodej je nákladný, protože podnik přichází o úroky, a navíc podstupuje riziko, že dlužník nezaplatí.

3.5. JINÉ SOUSTAVY UKAZATELŮ (UKAZATELÉ BONITY)

Mezi jiné ukazatele jak posoudit finanční zdraví firmy patří Altmanův model.²¹

Tento model využívá metody násobné diskriminační analýzy k předpovědi nadměrného podnikatelského rizika, kde jeho cílem je rozeznat podnik s vyšší mírou pravděpodobnosti pozdějšího úpadku.

3.5.1. Altmanův "Z score model"

$$Z = 1,2 X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + ,0999X_5 \quad (29)$$

X_1 je čistý pracovní kapitál/aktiva celkem

X_2 je nerozdělený zisk minulých let/aktiva celkem

X_3 je zisk před zdaněním a úroky/aktiva celkem

X_4 je tržní hodnota vlastního jmění/účetní hodnota celkových závazků

X_5 jsou tržby/aktiva celkem

Koeficienty jsou váhy jednotlivých exogenních proměnných. Výsledné číslo - Altmanovo skóre Z - je celkový index nebo výsledek diskriminační funkce. Zde by mělo být zřejmé, že čím větší číslo Z, tím "zdravější" je společnost. Profesor Altman zjistil, že podniky, u nichž výsledný index Z přesahoval hodnotu 2,99, byly finančně pevné a ani později se u nich jiné potíže neprojeví. Firmy, u nichž index Z byl nižší než 1,81

²¹ Sůvová, H. Ing.: Finanční analýza, Bankovní institut, a.s. Praha, 1999, str. 114

(zahrnující - pochopitelně i záporná čísla) dříve nebo později zbankrotovaly. Pouze mizivé procento firem, u nichž tento index byl nižší než 1,81, přežilo. U podniků s hodnotou Altmanova indexu Z, mezi 1,81 a 2,99 neexistovala statisticky průkazná prognóza.

Vcelku je možno říci, že Altmanova metoda pomůže odhadnout pravděpodobnostní finanční vývoj společnosti. Vypovídací schopnost podobných modelu se ještě zvýší, pokud se do rovnice zařadí i stability finančních poměrových ukazatelů v čase. Je ovšem nutno upozornit na další skutečnosti: I když odhadnuté parametry se od sebe - v tržních podmínkách různých zemí - příliš neliší, v transformujících se ekonomikách je nutno si počínat obezřetněji. "Kvalita" a vypovídací schopnost dat je považována za nedostačující a časové řady statistických údajů a poměrových ukazatelů nejsou dostatečně dlouhé.

Ve světě fungující finanční infrastruktury se převážná většina finančních a jiných ukazatelů v čase mění tak, jak se mění makroekonomické a jiné podmínky. Někteří analytici testovali Altmanův model v praxi - a průběžně testují mnoho podobných metod - a navíc v různých časových obdobích.

Po drobných úpravách Altmanovy metodologie většina finančních expertů souhlasila s tím, že schopnost a statistická "robustnost" jeho predikce je relativně vysoká. Podobné jako u jiných aplikací, čím blíže k vlastnímu bankrotu, tím zřetelnější výsledky podobný model vykazuje. Výhodou metod jako např. Altmanova modelu je, že vcelku věrohodně předpovídají bankroty asi dva roky před skutečným konkursem, ale pracují s menší statistickou spolehlivostí do vzdálenější budoucnosti. pro modelování a odhady.

3.5.2. Index IN

$$IN = V1 \times A/CZ + V2 \times EBIT/U + V3 \times EBIT/A + V4 \times T/A + V5 \times OA/(KZ+KBU) + V6 \times ZPL/T \quad (30)$$

Index důvěryhodnosti českého podniku je vhodný pro roční hodnocení finančního zdraví. Výsledek indexu IN větší než 2 představuje podnik s dobrým finančním zdravím. Podnik s IN mezi 1 až 2 není "ani zdravý ani nemocný", tzn. je to podnik který je

většinou finančně narušený a mohl by mít problémy. IN menší než 1 znamená, že podnik má špatné finanční zdraví.

Ve vzorci jsou použity známé položky z finančních výkazů, které lze vypočítat přímo z jednotlivých řádek výsledovky a rozvahy: A (aktiva celkem), CZ (cizí zdroje), EBIT (hospodářský výsledek před splátkou úroků a daní), U (nákladové úroky), T (tržby za prodané výrobky, zboží), OA (oběžná aktiva), KZ (krátkodobé závazky), KBU (krátkodobé bankovní úvěry), ZPLS (závazky po lhůtě splatnosti).

4. PROVEDENÍ VLASTNÍ FINANČNÍ ANALÝZY A NÁVRHY NA PŘÍPADNÁ OPATŘENÍ

4.1. Zhodnocení ukazatelů rentability

Rentabilita, resp. výnosnost vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je formou vyjádření míry zisku, která v tržní ekonomice slouží jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu.

4.1.1. Rentabilita celkového kapitálu (úhrnného vloženého kapitálu)

$$RCK = \frac{Z + U \times (1 - d)}{\varnothing CA} \quad (4)$$

kde RCK = rentabilita celkového kapitálu

Z = zisk po zdanění

U = úrok

d = daňová sazba daně z příjmu (ze zisku)

∅ CA = průměrná celková aktiva

Tabulka č. 16: Výpočet RCK

	1996	1997	1998	1999	2000
∅ celkových aktiv (tis. Kč)	778 898,77	811 395,05	850 483,25	938 736,035	1 065 301,99
čistý zisk	- 13 036 000	- 6 341 000	- 3 414 718	- 4 141 000	269 000
úroky	114 157,88	129 654,28	145 327,90	187 985,64	235 687,21
daňová sazba	39 %	39 %	35 %	35 %	31 %
nákladové úroky	69 636,3068	79 089,1108	94 463,135	122 190,666	162 624,1749
RCK (%)	- 1,665	- 0,772	- 0,39	- 0,428	0,0405

Účinnost úhrnného vloženého kapitálu je tím lepší, čím je výsledek ukazatele větší. Nejlepšího výsledku bylo dosaženo v roce 2000, kdy hodnota ukazatele čini 0,0405.

Obecně lze tedy říci, že v tomto roce 0,0405,- haléřů zisku připadá na 1,- Kč vloženého kapitálu. V ostatních letech jsou hodnoty ukazatele záporné díky hospodaření nemocnice se ztrátou. Je ovšem patrné, že se hodnoty tohoto ukazatele neustále zlepšovaly.

4.1.2. Rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu

$$RDIK = \frac{Z + U \times (1 - d)}{DZ + VJ} \quad (6)$$

kde RDIK = rentabilita celkového investovaného kapitálu

Z = zisk po zdanění

U = úrok

d = daňová sazba daně z příjmů (ze zisku)

DZ = dlouhodobé závazky

VJ = vlastní jmění

Tabulka č. 17: Výpočet RDIK

	1996	1997	1998	1999	2000
čistý zisk	- 13 036 000	- 6 341 000	- 3 414 718	- 4 141 000	269 000
úroky	114 157,88	129 654,28	145 327,90	187 985,64	235 687,21
daňová sazba	39 %	39 %	35 %	35 %	31 %
nákladové úroky	69 636,3068	79 089,1108	94 463,135	122 190,666	162 624,175
dlouhodobé závazky (tis. Kč)	39 147,58	6 551,71	64 040,9	229,10	29 109,98
vlastní jmění (tis. Kč)	632 121,47	691 547,32	705 437,2	828 254,58	955 679,57
RDIK (%)	- 1,932	- 0,897	- 0,431	- 0,485	0,0438

I zde je patrné, že nejlepšího výsledku bylo dosaženo v roce 2000, kdy nemocnice hospodařila se ziskem. V ostatních letech jsou hodnoty ukazatele opět díky ztrátě záporné, i když jak je ale z tabulky patrné, docházelo postupně v jednotlivých letech ke zlepšování tohoto ukazatele. Výsledky rentability dlouhodobě investovaného kapitálu jsou v porovnání s rentabilitou celkového kapitálu horší.

4.1.3. Rentabilita vlastního kapitálu

$$RVK = \frac{Z}{\bar{VJ}} \quad (7)$$

kde RVK = rentabilita vlastního kapitálu

Z = zisk po zdanění

$\bar{VJ}$ = průměrné vlastní jmění

Tabulka č. 18: Výpočet RVK

	1996	1997	1998	1999	2000
čistý zisk	- 13 036 000	- 6 341 000	- 3 414 718	- 4 141 000	269 000
$\bar{V}$ vlastní jmění (tis. Kč)	650 487,24	661 834,395	698 492,26	766 845,89	891 967,075
RVK (%)	- 2,004	- 0,958	- 0,489	- 0,54	0,03

Hodnoty tohoto ukazatele jsou pro nemocnici velice nepříznivé, jednak v letech 1996 až 1999 díky ztrátě a ani v ziskovém roce 2000 není hodnota ukazatele nijak příznivá. Výnosnost vlastního kapitálu je zde tedy horší než výnosnost celkového kapitálu. Hodnoty za sledovaná období mají kromě roku 1999 stoupající tendenci. Doporučovaných hodnot však nebylo díky ztrátám dosaženým v letech 1996 až 1999. Tento ukazatel udává, kolik Kč (haléřů, procent) čistého zisku připadá na 1,- Kč investovanou do nemocnice. V příloze č. 7 jsou zobrazeny grafy k jednotlivým rentabilitám.

Rentabilita vloženého vlastního kapitálu se může dále rozložit na tři páky:

a) zisková marže b) obrat aktiv c) finanční páka

a) ZISKOVÁ MARŽE

$$\text{Zisková marže} = \frac{\text{účetní hospodářský výsledek (čistý)}}{\text{celkové výnosy}} \quad (9)$$

Tabulka č. 19: Výpočet ziskové marže

	1996	1997	1998	1999	2000
čistý zisk	- 13 036 000	- 6 341 000	- 3 414 718	- 4 141 000	269 000
celkem výnosy	647 728 000,0	692 386 000,0	728 347 000,7	787 150 000,0	858 982 023,0
Zisková marže	- 2,013	- 0,916	- 0,469	- 0,526	0,031

Množství čistého zisku v Kč vyprodukované na l,- Kč celkových výnosů má sice zlepšující se tendenci, ale výsledek je nedostačující. Nejlepší hodnoty bylo dosaženo v ziskovém roce 2000 a to 0,031. Znamená to tedy, že v tomto roce bylo vyprodukováno 0,031,- Kč čistého zisku na l,- Kč celkových výnosů. V ostatních letech jsou hodnoty ukazatele záporné a tudíž je irrelevantní tyto hodnoty interpretovat.

b) OBRAT AKTIV

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}} \quad (10)$$

Tabulka č. 20: Výpočet obratu aktiv

	1996	1997	1998	1999	2000
tržby	619 886 135,3	655 990 685,5	695 734 968,9	744 506 159,1	799 607 247,7
aktiva celkem (tis. Kč)	798 248,95	824 541,15	876 425,35	1 001 046,72	1 129 557,26
Obrat aktiv	0,777	0,796	0,794	0,744	0,708

Výsledkem výpočtu je absolutní číslo, které znamená počet obrátek, jinak řečeno, kolikrát se přemění za rok celková aktiva na peněžní prostředky. Vzhledem k velikosti celkových aktiv je tento ukazatel menší než 1, což svědčí o velmi malé přeměně na peněžní prostředky.

c) FINANČNÍ PÁKA

$$\text{Finanční páka} = \frac{\text{aktiva}}{\text{vlastní jmění}} \quad (11)$$

Tabulka č 21: Výpočet finanční páky

	1996	1997	1998	1999	2000
aktiva celkem (tis. Kč)	798 248,95	824 541,15	876 425,35	1 001 046,72	1 129 557,26
vlastní jmění (tis. Kč)	632 121,47	691 547,32	705 437,2	828 254,58	955 679,57
Finanční páka	1,263	1,192	1,242	1,209	1,182

Ukazatel finanční páka vypovídá skutečnost, kolikrát převyšuje celkový kapitál velikost vlastního kapitálu. Z hodnot ukazatele je tedy patrné, že Nemocnice Liberec využívá z větší části vlastní zdroje. Hodnota ukazatele se v roce 1996 rovná číslu 1,263, což znamená, že podíl vlastních zdrojů činí 1/1,263, tedy 79 %. V tomto roce na 1,- Kč aktiv připadá 26 haléřů cizích zdrojů. V ostatních letech je to velice podobné. V roce 2000 nemocnice využívala vlastní kapitál z 84 % a cizí jen z 16 %. Obecně řečeno v tomto roce na 1,- Kč aktiv připadalo 18 haléřů cizích zdrojů.

4.2. Zhodnocení ukazatelů zadluženosti

Pojmem zadluženost se vyjadřuje skutečnost, že podnik používá k financování svých aktiv a činnosti cizí zdroje (dluh). Používání cizích zdrojů ovlivňuje jak výnosnost kapitálu akcionářů, tak riziko. Protože hlavní zájem akcionářů, kteří poskytují rizikový kapitál podniku, se soustřeďuje na míru rizika a míru výnosnosti jimi vloženého kapitálu, je pro ně důležitá i informace o zadluženosti podniku.

4.2.1. Ukazatel věřitelského rizika (poměr celkových závazků - PCZ)

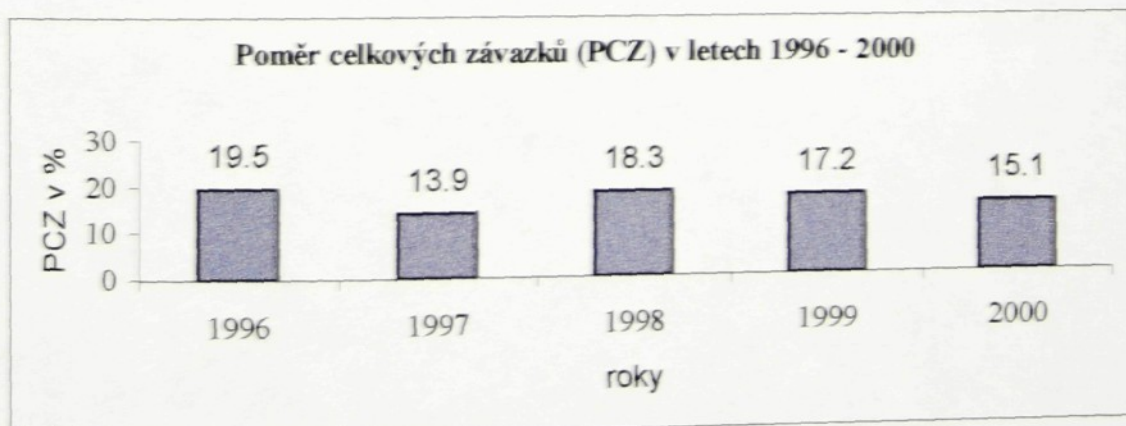
$$PCZ = \frac{\text{celkové závazky}}{\text{celková aktiva}} \quad (15)$$

Tabulka č. 22: Výpočet PCZ

	1996	1997	1998	1999	2000
celkové závazky (tis. Kč)	155 951,97	115 253,01	160 302,82	171 746,94	171 063,98
celková aktiva (tis. Kč)	798 248,95	824 541,15	876 425,35	1 001 046,72	1 129 557,26
PCZ (%)	19,5	13,9	18,3	17,2	15,1

Tento ukazatel představuje podíl celkových závazků k celkovým aktivům a měří podíl věřitelů na celkovém kapitálu. Čím vyšší zadluženost podniku ve vztahu k celkovému kapitálu tím vyšší je riziko věřitelů, tedy čím větší podíl vlastního kapitálu na celkovém kapitálu tím jsou věřitelé klidnější. Ukazatel mohou využít zejména instituce půjčující kapitál. Hodnoty tohoto ukazatele jsou poměrně nízké, tzn., že celková zadluženost je nízká. Svědčí to o tom, že nemocnice se sama z větší části podílí na celkovém kapitálu z vlastních zdrojů. Jak je patrné v následujícím grafu, k nárůstu došlo zejména v letech 1996 a 1998. Neznamená to však, že nemocnice využívá jen vlastních zdrojů, kterých má díky své velikosti značný dostatek.

Graf č. 1: Poměr celkových závazků

4.2.2. Ukazatel poměru vlastního jmění k celkovým aktivům - PVJ

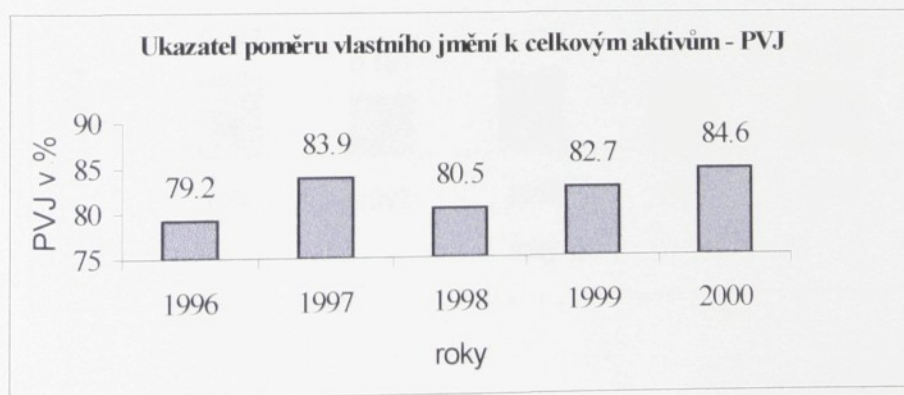
$$PVJ = \frac{\text{vlastní jmění}}{\text{celková aktiva}} \quad (16)$$

Tabulka č. 23: Výpočet PVJ

	1996	1997	1998	1999	2000
Vlastní zdroje (tis. Kč)	632 121,47	691 547,32	705 437,2	828 254,58	955 679,57
celková aktiva (tis. Kč)	798 248,95	824 541,15	876 425,35	1 001 046,72	1 129 557,26
PVJ (%)	79,2	83,9	80,5	82,7	84,6

Tento ukazatel vyjadřuje proporcii, v níž jsou aktiva podniku obecně financována penězi akcionářů, v tomto případě jsou spíše aktiva financovány státem, resp. vládou. Hodnoty ukazatele svědčí o tom, že nemocnice pokrývá většinu aktiv z vlastního jmění. Jelikož se všechny hodnoty pohybují zhruba kolem 80 %, lze říci, že nemocnice využívá cizí kapitál jen asi z 20%. V grafu č. 2 je poměr vlastního jmění k celkovým aktivům přehledně zobrazen.

Graf č. 2: Ukazatel poměru vlastního jmění k celkovým aktivům - PVJ

4.2.3. Ukazatel poměru celkových závazků k vlastnímu jmění - CZ/VJ

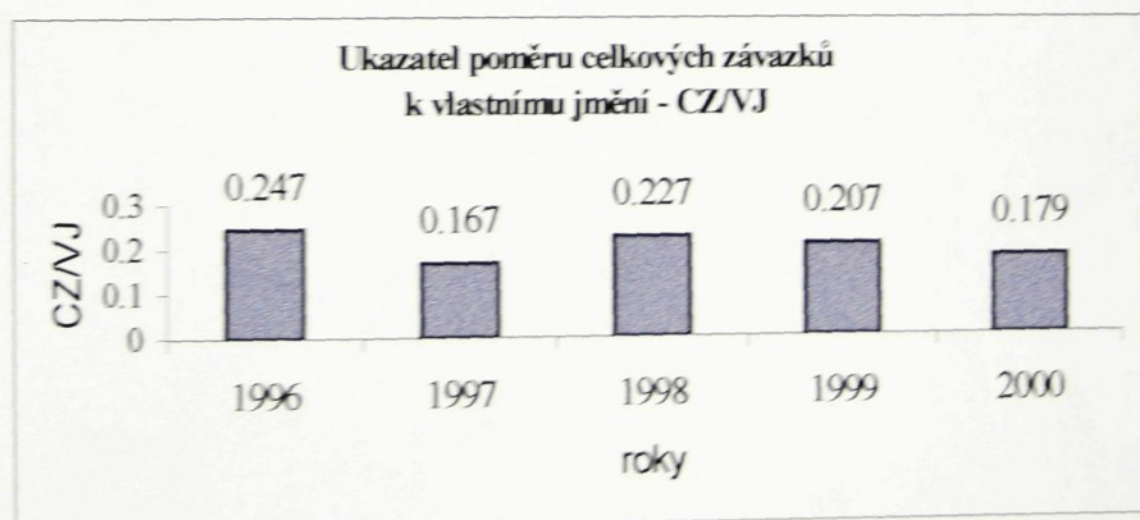
$$CZ/VJ = \frac{\text{celkové závazky}}{\text{vlastní jmění}} \quad (1)$$

Tabulka č. 24: Výpočet CZ/VJ

	1996	1997	1998	1999	2000
celkové závazky (tis. Kč)	155 951,97	115 253,01	160 302,82	171 746,94	171 063,98
Vlastní zdroje (tis. Kč)	632 121,47	691 547,32	705 437,2	828 254,58	955 679,57
CZ/VJ	0,247	0,167	0,227	0,207	0,179

Obsah i význam tohoto ukazatele vyplývá z vysvětlení, které je uvedeno předchozích dvou ukazatelů, sám o sobě nemá nějakou dodatečnou vypovídací schopnost. Roste s růstem proporce závazků ve finanční struktuře. Graf č. 3 zobrazuje strukturu poměru celkových závazků k vlastnímu jmění.

Graf č. 3: Ukazatel poměru celkových závazků k vlastnímu jmění - CZ/VJ

4.2.4. Úrokové krytí

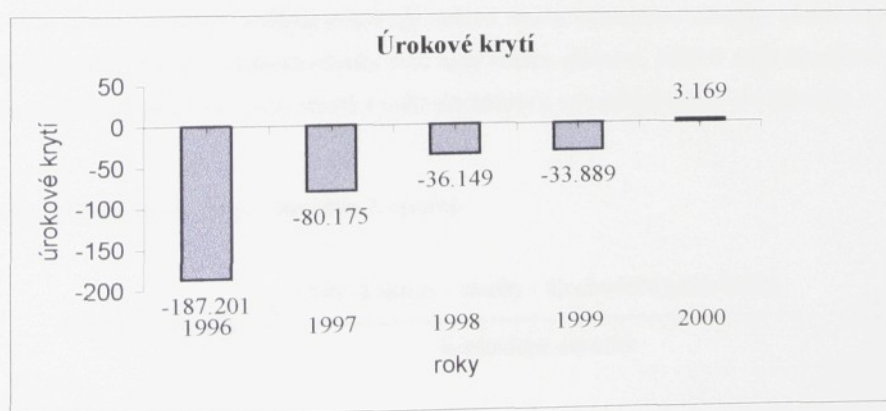
$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{zisk (před úroky a zdaněním)}}{\text{nákladové úroky}} \quad (19)$$

Tabulka č. 25: Výpočet úrokového krytí

	1996	1997	1998	1999	2000
zisk před zdaněním a úroky	- 13 036 000	- 6 341 000	- 3 414 718	- 4 141 000	515 014,17
nákladové úroky	69 636,3068	79 089,1108	94 463,135	122 190,666	162 624,1749
Úrokové krytí	- 187,201	- 80,175	- 36,149	- 33,889	3,167

Hodnoty ukazatele úrokové krytí vypovídají o tom, kolikrát provozní zisk pokrývá nákladové úroky. Čím větší hodnota tím se snižuje riziko neplacení závazků za poskytnutí kapitálu. Nepříznivé jsou zde hodnoty za všechny roky, nejvíce potom v roce 1996, kde se hodnota ukazatele dostává silně do záporu. Ukazatel by se měl zvýšit, jeho minimální hodnota by měla být 6. V roce 2000 stačí snížit o 3,167 krát provozní hospodářský výsledek a nemocnice nebude schopna platit náklady na vypůjčený kapitál. Jak je snadno patrné z následujícího grafu, v letech 1996 až 1999 nebyla tedy nemocnice schopna platit náklady na vypůjčený kapitál.

Graf č. 4: Úrokové krytí

4.3. Zhodnocení ukazatelů likvidity

Likvidita podniku vyjadřuje jeho schopnost dostát svým krátkodobým a dlouhodobým závazkům, vyjadřuje stupeň rizika pro věřitele, efektivitou kapitálu vloženého do podniku a výši jeho ohodnocení na kapitálovém trhu.

4.3.1. Běžná likvidita - likvidita 3. stupně

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (21)$$

Tabulka č. 26: Výpočet běžné likvidity

	1996	1997	1998	1999	2000
Oběžná aktiva (tis. Kč)	123 568,36	151 321,36	189 568,65	217 694,88	221 851,22
krátkodobé závazky (tis. Kč)	116 804,39	108 701,3	96 261,92	171 517,84	141 944,00
Běžná likvidita	1,058	1,392	1,97	1,27	1,563

Tento ukazatel ukazuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky. Tento ukazatel má význam zejména pro dodavatele. Čím vyšší je hodnota, tím je lepší zachování platební schopnosti nemocnice. Hodnota by se měla pohybovat v intervalu 1 až 2. Zde se tedy ukazuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky nemocnice. Vypočtené hodnoty za jednotlivé roky jsou tedy vcelku příznivé, jelikož měla nemocnice vhodnou strukturu finančních zdrojů a tudíž docházelo k schopnosti hradit své závazky.

4.3.2. Pohotová likvidita - likvidita 2. stupně

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva - zásoby - dlouhodobé pohledávky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (22)$$

Tabulka č. 27: Výpočet pohotové likvidity

	1996	1997	1998	1999	2000
dlouhodobé pohl (tis. Kč)	587,16	879,26	987,54	1 254,07	12 517,93
Oběžná aktiva (tis. Kč)	123 568,36	151 321,36	189 568,65	217 694,88	221 851,22
krátkodobé závazky (tis. Kč)	116 804,39	108 701,3	96 261,92	171 517,84	141 944,00
zásoby (tis. Kč)	17 634,41	19 242,11	16 316,78	23 550,16	20 596,37
Pohotová likvidita	0,902	1,21	1,79	1,125	1,33

Hodnoty vypočteného ukazatele by měly být větší než 1. Pohotová likvidita, jak je patrné z uvedené tabulky, má vcelku stoupající tendenci. V roce 1996 je hodnota ukazatele nižší než 1, což znamená, že nemocnice není schopna vyrovnat své krátkodobé závazky. V ostatních letech hodnoty ukazatele překračují stanovenou mez a tudíž i zde docházelo k schopnosti splatit závazky.

4.3.3. Okamžitá likvidita - likvidita 1. stupně

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Pohotové peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (23)$$

Tabulka č. 28: Výpočet okamžité likvidity

	1996	1997	1998	1999	2000
pohot. peň. prostř (tis. Kč)	30 852,7	28 117,38	48 214,62	41 034,9	39 395,27
krátkodobé závazky (tis. Kč)	116 804,39	108 701,3	96 261,92	171 517,84	141 944,00
Okamžitá likvidita	0,264	0,26	0,5	0,24	0,278

Vypočtené hodnoty ukazatele se pohybují v intervalu od 0,264 v roce 1996 do 0,5 v roce 1997. Znamená to tedy, že okamžitá likvidita je příliš nízká na to, aby nemocnice

mohla ze svých pohotových peněžních prostředků splácet své krátkodobé závazky. V příloze č. 9 jsou zobrazeny grafy jednotlivých likvidit.

4.3.4. Čistý pracovní kapitál

$$\text{Čistý pracovní kapitál} = \text{Oběžná aktiva} - \text{Krátkodobé závazky} \quad (20)$$

Tabulka č. 29: Výpočet ČPK

	1996	1997	1998	1999	2000
Oběžná aktiva (tis. Kč)	123 568,36	151 321,36	189 568,65	217 694,88	221 851,22
Krátkodobé závazky (tis. Kč)	116 804,39	108 701,3	96 261,92	171 517,84	141 944,00
ČPK (tis. Kč)	6 763,97	42 620,06	93 306,73	46 177,04	79 907,22

ČPK ukazuje jaká část oběžných aktiv je financována dlouhodobými zdroji. Při použití pracovního kapitálu jako měřítka likvidity je třeba dbát na kvalitu složek oběžných aktiv, převážné zásob a pohledávek. Ukazatel čistého pracovního kapitálu vypovídá skutečnost, že nemocnice má dlouhodobé finanční zdroje na to, aby hradila své krátkodobé závazky. Všechny hodnoty čistého pracovního kapitálu jsou kladné, nemocnice tedy má dostatek pracovního kapitálu, což je také známka solventnosti, která z toho může pramenit.

4.4. Zhodnocení ukazatelů aktivity

Ukazatele aktivity měří schopnost podniku využívat vložených prostředků: měří celkovou rychlost jejich obratu nebo rychlost obratu jejich jednotlivých složek a hodnotí tak vázanost kapitálu v určitých formách aktiv. Říkají, kolikrát se obrátí určitý druh majetku za stanovený časový interval (vyjadřují dobu obratu, po kterou je majetek v určité formě vázán). Hodnota těchto ukazatelů se tedy vyjadřuje v jednotkách času. Kvalita oběžných aktiv a tím i určení jejich optimální výše vzhledem k tržbám se určuje tedy

ukazateli obratu. Nejužívanější jsou obrátové ukazatele ve formě dob obratu měřených počtem dní potřebných k provedení jednoho obratu složek oběžných aktiv v tržbách.

4.4.1. Doba obratu krátkodobých závazků

$$\text{Doba obratu krátkodobých závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}/365} \quad (24)$$

Tabulka č. 30: Výpočet doby obratu krátkodobých závazků

	1996	1997	1998	1999	2000
krátkodobé závazky (tis. Kč)	116 804,39	108 701,3	96 261,92	171 517,84	141 944,00
tržby	619 886 135,3	655 990 685,5	695 734 968,9	744 506 159,1	799 607 247,7
Doba obratu krátkodobých závazků (dny)	68,777	60,483	50,501	84,088	64,794

Doba obratu krátkodobých závazků uvádí ve dnech, kdy je podnik schopen uhradit své krátkodobé závazky. Nemocnice měla vzestupný trend, ovšem v roce 1999 došlo z značnému nárůstu obratu závazků na 84 dnů, v následujícím roce došlo k menšímu snížení na 64dní. Uvedené hodnoty nejsou příznivé pro krátkodobé věřitele.

4.4.2. Doba obratu zásob

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{průměrná zásoba}}{\text{denní spotřeba}} \quad (27)$$

Tabulka č. 31: Výpočet doby obratu zásob

	1996	1997	1998	1999	2000
Ø zásoby (tis. Kč)	16 359,68	18 438,26	17 779,445	19 933,47	22 073,265
tržby	619 886 135,3	655 990 685,5	695 734 968,9	744 506 159,1	799 607 247,7
Doba obratu zásob (dny)	9,633	10,26	9,328	9,773	10,076

Doba obratu zásob se v nemocnici pohybuje kolem 10 dnů. Je to vlastně doba, než se zásoby dají do spotřeby a jsou přeměněny v „produkt“ a ten pak v hotovost nebo pohledávku. Zásoby se tedy točí v nemocnici poměrně rychle a proto nemá nemocnice přebytečné zásoby, v podstatě by si mohla dovolit je zvýšit.

4.4.3. Doba obratu pohledávek

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{denní tržby}} \quad (28)$$

Tabulka č. 32: Výpočet doby obratu pohledávek

	1996	1997	1998	1999	2000
pohledávky (tis. Kč)	70 174,41	100 053,88	102 189,15	116 261,25	157 628,64
tržby	619 886 135,3	655 990 685,5	695 734 968,9	744 506 159,1	799 607 247,7
Doba obratu pohl. (dny)	41,32	55,67	53,61	57,15	71,95

Doba obratu pohledávek se pohybuje v nemocnici kolem 55 dnů. Nemocnice tedy musí čekat na splacení pohledávky průměrně skoro 2 měsíce. Protože pohledávky u zdravotních pojišťoven dosahují vcelku vysokých částek, předpokládá se, že doba obratu pohledávek bude vyšší a navíc je zde riziko, že se pohledávka neuhradí a tím z toho plyne nutnost tuto oblast lépe sledovat. V příloze č. 8 jsou zobrazeny jednotlivé ukazatele aktivity v grafu.

4.5. Zhodnocení Altmanova "Z score modelu"

$$Z = 1,2 X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + ,0999X_5 \quad (29)$$

X_1 je čistý pracovní kapitál/aktiva celkem

X_2 je nerozdělený zisk minulých let/aktiva celkem

X_3 je zisk před zdaněním a úroky/aktiva celkem

X_4 je tržní hodnota vlastního jmění/účetní hodnota celkových závazků

X_5 jsou tržby/aktiva celkem

Tabulka č. 33: Výpočet Altmanova modelu

	1996	1997	1998	1999	2000
ČPK (tis. Kč)	6 763,97	42 620,06	93 306,73	46 177,04	79 907,22
celková aktiva (tis. Kč)	798 248,95	824 541,15	876 425,35	1 001 046,72	1 129 557,26
zisk před zdaněním a úroky	- 13 036 000	- 6 341 000	- 3 414 718	- 4 141 000	515 014,17
vlastní jmění (tis. Kč)	632 121,47	691 547,32	705 437,2	828 254,58	955 679,57
celkové závazky	155 951,97	115 253,01	160 302,82	171 746,94	171 053,98
tržby	619 886 135,3	655 990 685,5	695 734 968,9	744 506 159,1	799 607 247,7
celk oběžná aktiva (tis. Kč)	123 568,36	151 321,36	189 568,65	217 694,88	221 851,22
krátkodobé závazky (tis. Kč)	116 804,39	108 701,3	96 261,92	171 517,84	141 944,00

X_1	0,0085	0,0517	0,1065	0,046	0,0707
X_2	0	0	0	0	0
X_3	- 0,0163	- 0,0077	- 0,0039	- 0,0041	0,0005
X_4	4,053	6,000	4,401	4,823	5,587
X_5	0,777	0,796	0,794	0,744	0,708
$1,2 * X_1$	0,0102	0,06204	0,1278	0,0552	0,08484
$1,4 * X_2$	0	0	0	0	0
$3,3 * X_3$	- 0,05379	- 0,02541	- 0,01287	- 0,01353	0,00165
$0,6 * X_4$	2,4318	3,6	2,6406	2,8938	3,3522
$0,999 * X_5$	0,776223	0,795204	0,793206	0,743256	0,707292

Z score model	3,164	4,432	3,549	3,679	4,146
---------------	-------	-------	-------	-------	-------

Interpretace Altmanova „Z score modelu“

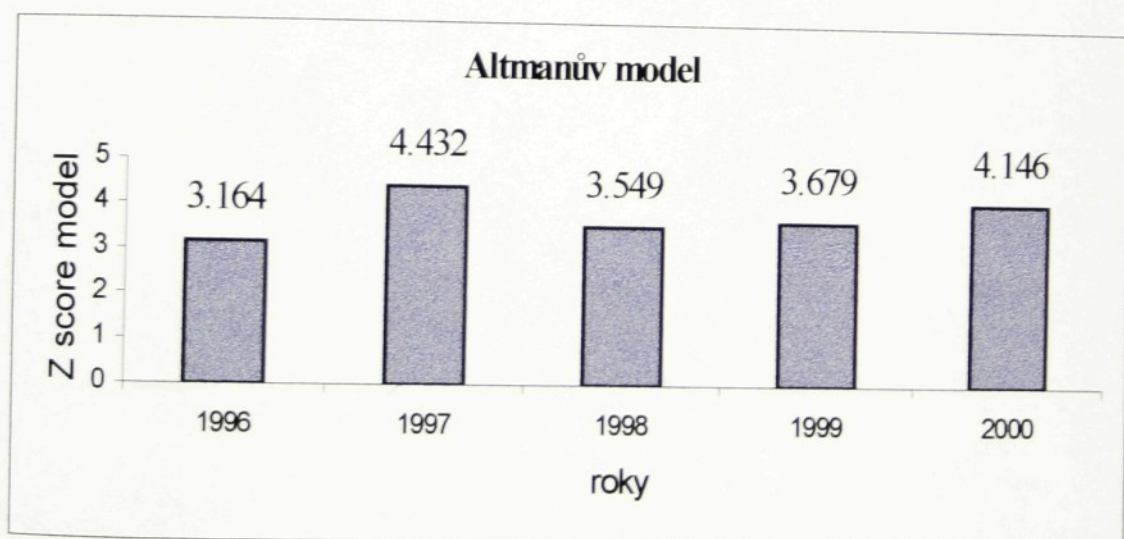
$Z < 1,81$pásma bankrotu

$1,81 < Z < 2,99$pásma tzv. šedé zóny

$Z > 2,99$pásma prosperity

Výsledky vypočtených ukazatelů a tedy i výsledného Z score modelu jsou ve všech letech příznivé. Všechny hodnoty překračují hranici 2,99 a spadají do pásma prosperity. Nejlepší hodnotu má ukazatel za rok 1997 a sice 4,432, poté nastal v následujících dvou letech pokles, ale v roce 2000 se hodnota ukazatele dostala znovu přes hodnotu 4, což svědčí o celkovém dobrém finančním zdraví Nemocnice Liberec.

Graf č. 5: Altmanův model

4.6. Zhodnocení vybraných položek z rozvahy a výkazu zisků a ztrát

1. Aktiva celkem

Aktiva Nemocnice Liberec ve sledovaných obdobích neustále rostla. Tento růst byl vyvolán především vlivem zvýšení ve stálých aktivech v HIM, zejména potom samostatných movitých věcí a pořízení hmotných investic a v oběžných aktivech zvýšením krátkodobých pohledávek. Celková aktiva vzrostla v roce 2000 oproti roku 1996 o 41,5%, což vypovídá o značném nárůstu.

2. Vlastní zdroje

Vlastní jmění vzrostlo v roce 2000 významně oproti roku 1996 o 51,2%. Jedná se kupodivu o kladný jev, ačkoliv Nemocnice Liberec hospodařila v letech 1996 až 2000 se ztrátou. Přírůstek byl zaznamenán především ve fondu investičního majetku díky tomu, že Nemocnice Liberec je příspěvkovou organizací.

3. Závazky

Vývoj závazků lze považovat za velice proměnlivý, hlavně v oblasti dlouhodobých závazků. Negativní vývoj dlouhodobých závazků byl zaznamenán v roce 1998, celkově se však v roce 2000 oproti roku 1996 snížily o 25,6%. Krátkodobé závazky nezaznamenaly tak velké rozdíly jako dlouhodobé, avšak jejich vývoj lze považovat za negativní, protože se v roce 2000 zvýšily oproti roku 1996 o 21,5%.

4. Hmotný investiční majetek

HIM vykázal poměrně vysoký nárůst, celkově vzrostl od roku 1996 o 41,2%. Tento nárůst lze vysvětlit jednak pořízením hmotných investic a dále investicemi do budov a samostatných movitých věcí, například investic do vozového parku (nákup nových vozidel).

5. Pohledávky

Zde se jedná o krátkodobé pohledávky hlavně z obchodního styku. Toto velké zvýšení pohledávek bylo zapříčiněno převážně druhotnou platební schopností zdravotních pojišťoven. Proto musíme vývoj stavu pohledávek považovat za negativní. Pozitivním momentem ve vývoji je fakt, že se většinou jedná o pohledávky do lhůty splatnosti.

6. Spotřeba materiálu

Za sledované období došlo k zápornému vývoji, tedy k růstu od roku 1996 do roku 2000 o 51,4%. Tento nepříznivý vývoj je možné vysvětlit jednak zvyšováním cen materiálů a jednak také převážně nákupem zahraničních a tudíž dražších druhů materiálů.

7. Spotřeba energie

I zde byl zaznamenán značný nárůst, celkem od roku 1996 o 61,8%. Tento nárůst byl stejně jako v předchozím případě způsoben neustálým zvyšováním cen energie.

8. Odpisy HIM a NIM

Ke zvyšování odpisů docházelo v souvislosti s rozsáhlými investicemi do investičního majetku. Tento nárůst lze však považovat za negativní, protože se od roku 1996 do roku 2000 zvýšil jen o 9,5%.

9. Náklady celkem

Vývoj celkových nákladů je průměrný v závislosti na celkovém vývoji. Tento vývoj lze z velké části vysvětlit již zmiňovanou spotřebou materiálu a energie, ale i zvýšením mzdových nákladů o 17,2% v roce 2000 oproti roku 1996. Celkové náklady tedy vzrostly za sledované období o přibližně 30%.

10. Zisk resp. ztráta

Rok 2000 byl pro Nemocnici Liberec významným obdobím, protože hospodářila se ziskem 269 000,- Kč. Ve sledovaných obdobích 1996 až 1999 nemocnice hospodářila se ztrátou (v roce 1996 dokonce 13 036 000,- Kč), která se ale postupně snižovala. Po nahlédnutí do výkazu zisků a ztrát je možné zjistit, že nadprůměrný růst zaznamenaly tržby za prodané zboží, celých 99,7% v od roku 1996, ale také tržby z prodeje služeb, které vzrostly od roku 1996 o 20,2%. Celkové výnosy tedy začaly růst rychleji než celkové náklady a ztráta se pomalu snižovala. V roce 2000 poprvé celkové výnosy převýšily celkové náklady a nemocnice hospodářila se ziskem. Celkové výnosy vzrůstaly rovnoměrně od roku 1996 do roku 2000 o 32,6%.

4.7. Návrhy na případná opatření

Nemocnice Liberec, ale i ostatní nemocnice a zdravotnická zařízení se již několik let potýkají s krizí. Podstatou krizového období v českém zdravotnictví je bezesporu nedostatek finančních prostředků v systému. Neustále se zlepšující zdravotnictví potřebuje stále větší finanční injekce a to hlavně kvůli speciálním moderním zahraničním a kvalitním přístrojům, kterých je v České republice stále málo. Zdravotnictví sice finanční rezervy má, ale systém je stále těžkopádný, což je vidět především na neustále se zlepšujících výsledcích hospodaření Nemocnice Liberec.

Jednou s možností jak momentální situaci řešit, je zřídít komerční připojištění pacientů, tzn., že by si pacienti měly platit tzv. hotelové služby. Tímto je myšleno služeb především z oblasti nadstandartní péče a stravování. Zde by se například nechal ušetřit velké množství peněz právě na nákup nějakého dalšího potřebného přístroje.

Komerčním připojištěním je myšleno především vytvořit standární postupy hrazení připojištění, tzn. příplácet nadstandartní péči (složitě operace sportovců - speciální klouby) a oddělit od tohoto co je standartně hrazeno ze solidárního pojištění pacientů. Výsledkem by potom bylo částečné napumpování potřebných finančních prostředků do systému zdravotnictví.

Další věcí je zabránit úniku finančních prostředků ze systému. Toho by mohlo být dosaženo odměňováním lékařů na diagnózu, tzn., že každý lékař by dostával peníze případné odměny podle specifikace diagnóz a ne podle výkonnostního systému, který by nevyhovující a vedl jen k shromažďování bodů bez dostatečné péče o pacienta. Výkonnostní systém sice už nefunguje, ale i současný paušální systém je velmi diskutovatelný.

Výsledky ukazatelů rentability Nemocnice Liberec vypovídají o velmi špatných výnosech kapitálu. Je to způsobeno především díky výsledkům hospodaření nemocnice s ztrátou během období 1996 - 1999.

Výsledky ukazatelů zadluženosti ukazují, že Nemocnice Liberec je na tomto z hlediska zadluženosti poměrně slušně, celková zadluženost je nízká. Velké sumy pohledávek, které má nemocnice vůči zdravotním pojišťovnám se pomalu snižují. Největší výhodou z dlužníků má VZP, za kterou dluh kompenzuje stát.

Podstatou této diplomové práce bylo seznámení se s finanční situací Nemocni Liberec. Jelikož se jedná o příspěvkovou organizaci, jde tedy o atypický příklad hodnocení finanční situace. K výsledným ukazatelům, i když u nich vycházejí špatné hodnoty, netřeba přistupovat zas tak obezřetně jako třeba k ukazatelům finanční analýzy u výrobních firem, protože zde stát vyřeší spoustu finančních problémů. Tím je myšleno, že například výrobní firma je v situaci, kdy ji určité subjekty nesplácí své závazky. Firma řeší situaci například tak, že přestane s těmito subjekty obchodovat a dokud subjekty nemají splacené závazky, není obchod obnoven. Nemocnice však takto situace řešit nemohou. Jestliže je do nemocnice přivezen pacient, který je zrovna klientem dlužnické zdravotní pojišťovny, stejně bude samozřejmě ošetřen a až posléze se bude řešit finanční stránka věci. Tímto chci jen nastínit, v čem je příspěvková organizace odlišná od jiných, například výrobních firem.

Zdravotnictví v České republice se v současné době nachází v krizovém období. Nemocnice Liberec se však zásluhou managementu a zaměstnanců ve všech zdravotnických a nezdravotnických oborech dostala na jedno z předních míst v hodnocení obdobných zdravotnických zařízení. Na rozdíl od jiných není zatížena obrovskými dluhy, její hospodaření je téměř vyrovnané, péče o pacienta je kvalitní a dostupná, v určitých oborech dokonce špičková s mezinárodním ohlasem a uznáním.

V roce 2000 hospodařila Nemocnice Liberec poprvé po pěti letech se ziskem, což svědčí o tom, že se finanční situace nemocnice neustále pomalu zlepšuje. Výsledky některých ukazatelů uvedených v této práci sice ještě nesvědčí o výborné finanční situaci, ale jak jsem již uvedl, v tomto případě se jedná o atypický příklad hodnocení finanční situace určitého subjektu, a proto se přistupuje k hodnocení výsledků určitých ukazatelů s rezervou.

Po zhodnocení ukazatelů rentability a zadluženosti, jsem dospěl k závěru, že by Nemocnice Liberec měla v těchto oblastech snažit polepšit. Všechno ovšem závisí na velikosti státních dotací. Proto si myslím, že by se měl hledat především spolehlivý systém kontroly využívání státních prostředků.

Seznam použité literatury

- [1] Valach, J., a kolektiv: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha, 1997
- [2] Ing. Helena Vorbová: Finanční analýza, Notia Středisko vzdělávání, Praha 1996
- [3] Blaha, Z.S.: Jak posoudit finanční zdraví firmy, Management press, Praha 1994
- [4] Higgins, R.C.: Analýzy pro finanční management, Grada Publishing, Praha 1997
- [5] Kovanicová, D., Kovanic, P.: Podklady skryté v účetnictví II., Polygon, Praha 1995
- [6] Synek a kol.: Nauka o podniku, VŠE, Praha 1994
- [7] Finanční analýza - interní zdroje banky, Praha 1988
- [8] Internet: <http://www.uzis.cz>
- [9] Internet: <http://www.nemlib.cz>
- [10] Výroční zpráva Nemocnice Liberec za rok 1999
- [11] Grünwald, R. - Holečková, J. - Termer, T.: Finanční analýza a plánování, NAD ZLATO, Praha 1993
- [12] Chasteen, G. L. - Flaherty, E. R. - O'Connor, C. M.: Intermediate Accounting Norwalk, C.T., Fasb 1989
- [13] Výroční zpráva Nemocnice Liberec za rok 1997
- [14] Výroční zpráva Nemocnice Liberec za rok 1998
- [15] Výroční zpráva Nemocnice Liberec za rok 1999

Seznam příloh

- [1] Příloha č. 1: Rozvaha Nemocnice Liberec v období 1996 - 2000 (tis. Kč)
- [2] Příloha č. 2: Výkaz zisků a ztrát Nemocnice Liberec v období 1996 - 2000
- [3] Příloha č. 3: Hlavní ekonomické ukazatele v letech 1996 - 2000
- [4] Příloha č. 4: Pohledávky od zdravotních pojišťoven za rok 1998 a 1999
- [5] Příloha č. 5: Graf hospodářských výsledků Nemocnice Liberec v letech 1996 - 2000
- [6] Příloha č. 6: Graf pohledávek od zdravotních pojišťoven za rok 1999
- [7] Příloha č. 7: Graf ukazatelů rentability v letech 1996 - 2000
- [8] Příloha č. 8: Graf ukazatelů aktivity v letech 1996 - 2000
- [9] Příloha č. 9: Graf ukazatelů likvidity v letech 1996 - 2000
- [10] Příloha č. 10: Graf celkových výnosů v letech 1996 - 2000
- [11] Příloha č. 11: Graf celkových nákladů v letech 1996 - 2000

Prilohy

Rozvaha Nemocnice Liberec v období 1996 - 2000 (tis. Kč)

AKTIVA

	1996	1997	1998	1999	2000
A. Stálá aktiva	674 680,59	673 219,79	686 556,7	783 551,84	907 706,04
1. NIM	12 232,65	11 948,78	12 174,83	13 550,85	14 327,75
Software	10 987,23	10 598,93	11 258,12	12 099,15	13 221,39
Jiný NIM	258,16	324,68	258,25	249,62	611,81
Pořízení nehmot. investic	987,26	1 025,17	658,46	1 202,08	494,55
2. Oprávky k NIM	- 8 246,14	- 8 213,7	- 8 805,73	- 9 042,04	- 11 155,37
Software	- 7 987,98	- 7 889,02	- 8 547,48	- 8 792,42	- 10 543,56
Jiný NIM	- 258,16	- 324,68	- 258,25	- 249,62	- 611,81
3. HIM	961 658,21	971 765,87	1 040 669,57	1 176 723,87	1 358 113,27
Pozemky	73 217,94	73 128,35	73 233,34	75 660,57	75 063,61
Budovy, haly a stavby	347 277,11	342 069,65	338 558,51	447 061,58	485 400,93
Samostat. movité věci	358 658,77	395 654,12	399 504,65	440 066,83	444 539,03
Jiný HIM	59 657,59	59 698,27	60 547,26	67 142,01	74 785,59
Pořízení hmot. investic	122 248,24	100 157,59	168 657,29	146 613,86	276 146,26
Poskytnuté zálohy na HIM	598,56	1 057,89	168,52	179,02	2 177,85
4. Oprávky k HIM	- 290 946,13	- 302 381,16	- 357 581,97	- 397 760,84	- 453 679,61
Budovy, haly a stavby	- 85 648,27	- 65 135,61	- 95 487,24	- 100 061,06	- 110 240,73
Samostat. movité věci	- 145 658,27	- 178 547,28	- 201 547,47	- 230 577,77	- 268 653,29
Jiný HIM	- 59 657,59	- 58 698,27	- 60 547,26	- 67 142,01	- 74 785,59
5. Finanční investice	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Podílové CP	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
B. Oběžná aktiva	123 568,36	151 321,36	189 568,65	217 694,88	221 851,22
1. Zásoby	17 634,41	19 242,11	16 316,78	23 550,16	20 596,37
Materiál	16 587,12	18 254,97	15 658,31	22 490,57	20 405,48
Poskytnuté zálohy na zásoby	1 047,29	987,14	658,47	1 059,59	190,89
2. Pohledávky	70 174,41	100 053,88	102 189,15	116 261,25	157 628,64
Pohledávky z obch. styku	69 587,25	98 587,46	100 214,25	115 007,18	144 153,27

Daňové pohledávky	-	587,16	987,36	-	957,44
Pohl z titulu finanč vztahu k rozpočtu zřizovatele	-	-	-	-	11 000,00
Jiné pohledávky	587,16	879,26	987,54	1 254,07	1 517,93
3. Finanční majetek	30 582,7	28 117,38	48 214,62	41 034,9	39 395,27
Peníze	- 365,89	- 27,89	562,5	- 625,39	692,72
Ostatní bankovní účty	31 218,59	28 145,27	47 652,12	41 660,29	38 702,55
C. Přechodné účty					
Náklady příštích období	98,24	125,89	204,25	307,12	1 165,84
Příjmy příštích období	59,58	114,59	120,2	220,13	154,72
Kurzové rozdíly aktivní	-	-	-	-	6,90
Dohadné účty aktivní	4 749,02	3 667,51	22 523,65	36 321,32	2 903,48
ÚHRN AKTIV	798 248,95	824 541,15	876 425,35	1 001 046,72	1 129 557,26

PASIVA

	1996	1997	1998	1999	2000
A. Vlastní zdroje	632 121,47	691 547,32	705 437,2	828 254,58	955 679,57
1. Majetkové fondy					
Fond investič. majetku	609 795,2	656 365,98	667 281,1	783 242,39	898 160,69
Fond oběžných aktiv	21 258,36	24 364,28	23 102,37	25 709,72	25 732,22
2. Finanční fondy					
Fond odměn	403,70	403,70	403,70	403,70	403,70
Fond kulturních a sociálních potřeb	-	-	-	543,64	2 427,33
Fond rezervní	63,09	63,09	63,09	63,09	63,09
Fond reprodukce IM	21 214,21	24 269,36	25 578,23	25 870,13	36 201,97
3. Hospodářský výsledek					
Nerozděl zisk, neuhrazená ztráta	- 7 578,09	- 7 578,09	- 7 578,09	- 7 578,09	- 7 578,09
Hosp. výsledek z běžného období	- 13 036,00	- 6 341,00	- 3 414,00	- 4 141,00	269,00
B. Cizí zdroje	166 127,48	132 993,83	170 988,15	172 992,14	173 877,69
1. Rezervy	-	-	-	-	-

[illegible][illegible]

[Faint, illegible handwritten notes]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting visible through the paper]

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

Výkaz zisků a ztrát Nemocnice Liberec v období 1996 - 2000

	1996	1997	1998	1999	2000
Spotřeba materiálu	228 457 934,58	257 214 547,18	283 547 753,71	302 148 254,24	345 879 245,21
Spotřeba energie	19 878 341,28	22 547 857,25	26 430 547,42	30 587 102,34	32 157 145,52
Prodané zboží	22 547 658,24	25 897 214,26	27 032 319,10	30 248 265,21	32 245 658,26
Služby	4 216 327,18	5 897 268,29	6 487 660,60	8 548 321,25	9 548 598,02
Opravy a udržování	12 689 357,16	14 587 965,37	17 090 211,15	20 149 987,67	21 235 356,47
Cestovné	564 985,28	621 578,24	775 720,48	1 001 024,01	1 214 548,00
Náklady na reprezentaci	79 658,98	81 796,54	90 762,71	100 254,26	115 445,15
Ostatní služby	17 598 653,68	20 547 987,69	22 273 573,24	23 214 584,24	24 154 544,32
Osobní náklady	436 986,18	470 793,69	479 870,00	1 548 751,21	1 021 547,29
Mzdové náklady	179 986 314,12	185 118 147,21	188 895 476,00	201 492 070,87	210 879 214,01
Zákonné sociální pojištění	62 587 987,01	64 127 264,00	65 348 566,00	74 302 982,00	79 547 254,02
Ostatní sociální pojištění	521 698,87	541 254,25	555 353,00	589 354,21	598 365,02
Zákonné sociální náklady	3 147 258,98	3 568 225,6	3 763 791,16	3 879 654,24	3 912 124,04
Daň silniční	15 000,00	18 000,00	18 000,00	18 000,00	26 000,00
Daň z nemovitostí	19 357,16	28 698,26	22 442,00	29 357,19	30 687,61
Ostatní nepřímé daně	89 548,54	88 987,98	92 680,58	97 687,65	98 657,66
Ostatní pokuty a penále	165 598,97	129 548,24	137 930,93	156 589,67	165 287,49
Odpisy nedobytné pohledávky	9 885 658,85	3 901 265,3	3 941 432,05	3 998 587,2	4 059 665,3
Úroky	114 157,88	129 654,28	145 327,90	187 985,64	235 687,21
Kursově ztráty	11 658,97	13 689,91	13 796,38	15 657,81	17 654,38
Dary	564 328,2	879 658,2	746 153,50	1 897 587,2	2 614 214,5
Manka a škody	5 987 658,68	3 879 365,24	1 901 759,46	2 198 658,24	2 547 264,87
Jiné ostatní náklady	29 423 732,38	23 097 588,15	17 641 535,88	17 929 981,76	14 771 776,14
Odpisy HIM a NIM	52 268 988,35	55 547 547,22	52 869 739,00	53 552 001,38	57 245 222,02
ZC prodaného HIM a NIM	87 958,2	25 365,4	1 154 451,00	501 212,3	154 215,2
Prodaný materiál	8 754 478,28	9 121 474,25	9 606 805,18	12 214 025,21	13 548 787,29
Daň z příjmu	475 500,00	498 600,00	500 000,00	504 809,00	554 600,00
Dodatečné odvody daně z příjmu	187 214,00	145 658,00	198 060,00	178 254,00	134 268,00
CELKEM NÁKLADY	660 764 000,0	698 727 000,0	731 761 718,79	791 291 000,0	858 713 023,0
Tržby z prodeje služeb	543 878 989,21	567 987 658,01	596 657 487,39	622 558 545,36	653 654 328,12

Tržby za prodané zboží	22 878 988,22	23 659 878,54	28 283 790,51	36 548 369,36	45 698 888,98
Aktivace materiálu a zboží	31 578 879,24	41 548 789,54	46 558 869,60	53 878 542,24	59 789 987,55
Ostatní výnosy	12 547 365,68	13 658 324,02	14 281 563,86	19 257 257,63	25 987 698,87
Smluvní pokuty a penále	7 898 689,87	8 123 354,28	8 739 441,64	8 507 130,8	11 587 878,14
Platby na odeps pohledávky	3 800,00	4 068,60	4 254,00	4 892,20	5 124,00
Úroky	679 889,30	708 987,60	732 469,80	780 547,20	799 878,20
Kursově zisky	9 878,02	10 258,25	12 841,27	15 878,20	18 878,20
Jiné ostatní výnosy	15 879 654,24	18 987 574,27	22 170 469,50	26 587 987,35	35 987 657,23
Tržby z prodeje HIM	14 587,86	11 457,20	238 474,27	15 547,30	18 987,60
Tržby z prodeje materiálu	8 987 325,1	9 124 578,21	9 714 783,26	12 247 897,20	14 457 356,54
Zaokrouhlení	351,21	368,35	370,61	380,58	412,35
Provozní dotace	3 369 602,05	8 560 703,13	952 510,00	6 747 024,58	10 974 947,22
CELKEM VÝNOSY	647 728 000,0	692 386 000,0	728 347 000,71	787 150 000,0	858 982 023,0
CELKEM ZISK(ZTRÁTA)	- 13 036 000,0	- 6 341 000,0	- 3 414 718,08	- 4 141 000,0	269 000,0

Hlavní ekonomické ukazatele v letech 1996 - 2000

(údaje jsou uvedeny v tisících)

	1996	1997	1998	1999	2000
Náklady celkem	660 764	698 727	731 762	791 291	858 714
Výnosy celkem	647 728	692 386	728 347	787 150	858 982
Hospodářský výsledek	- 13 036	- 6 341	- 3 414	- 4 141	269

Příloha č. 4: Pohledávky od zdravotních pojišťoven za rok 1998 a 1999

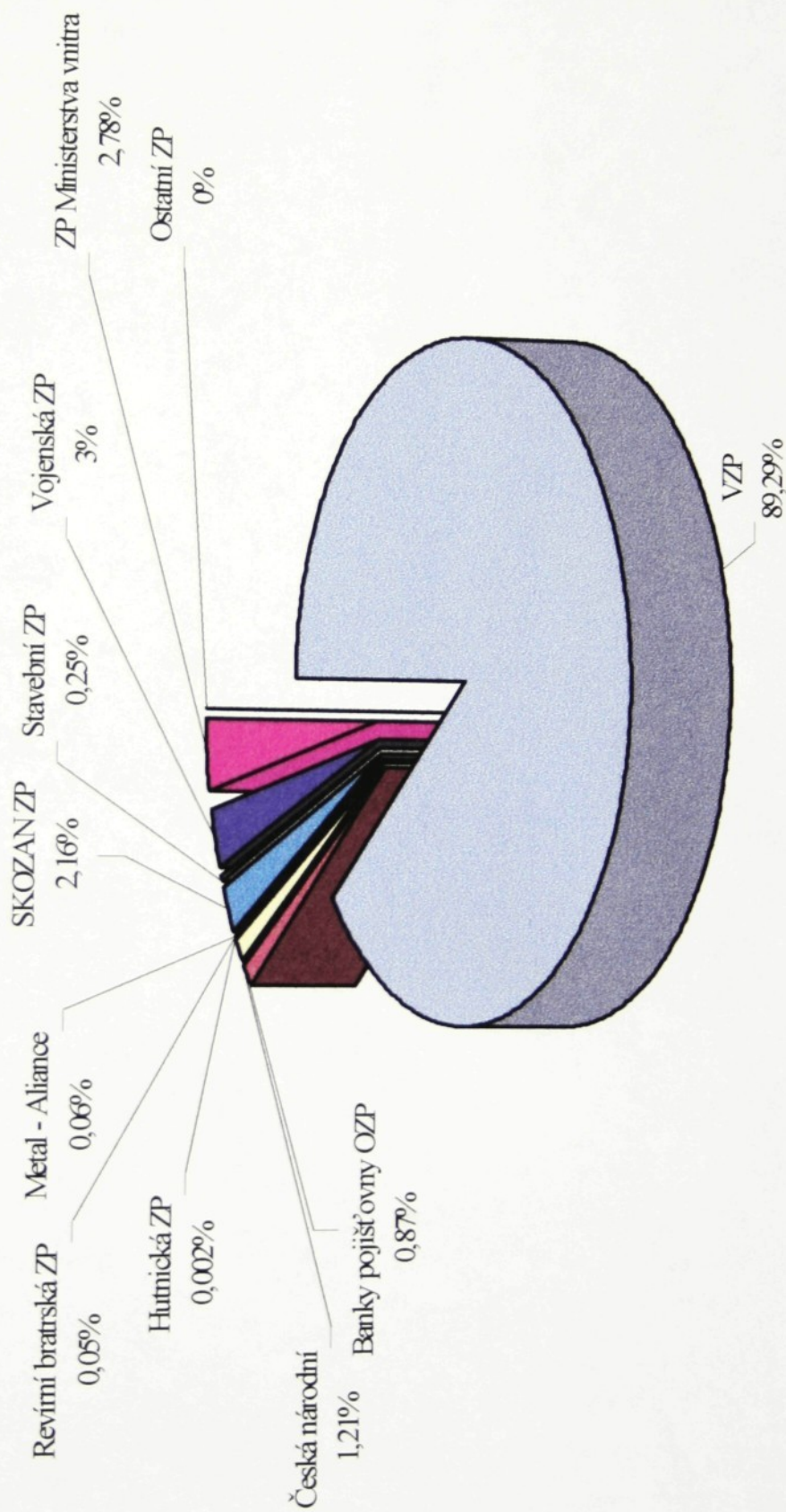
Pohledávky od zdravotních pojišťoven za rok 1998 a 1999

NÁZEV POJIŠŤOVNY	CELKEM ke dni 31. 12. 1998	CELKEM ke dni 31. 12. 1999
VZP	87 338 181,84	95 503 801,84
Banky pojišťovny OZP	727 233,50	931 199,00
Česká národní	1 325 536,09	1 296 712,43
Hutnická ZP	1 233,80	2 202,00
Metal - Aliance	53 480,03	61 841,60
Revírní bratrská ZP	39 856,00	55 822,40
SKOZAN ZP	849 006,30	2 314 067,05
Stavební ZP	589 829,74	268 163,19
Vojenská ZP	4 884 799,39	2 978 243,72
ZP Ministerstva vnitra	1 817 550,17	3 541 191,03
Ostatní ZP	- 4 761,85	0
Celkem	98 621 945,01	106 953 244,26

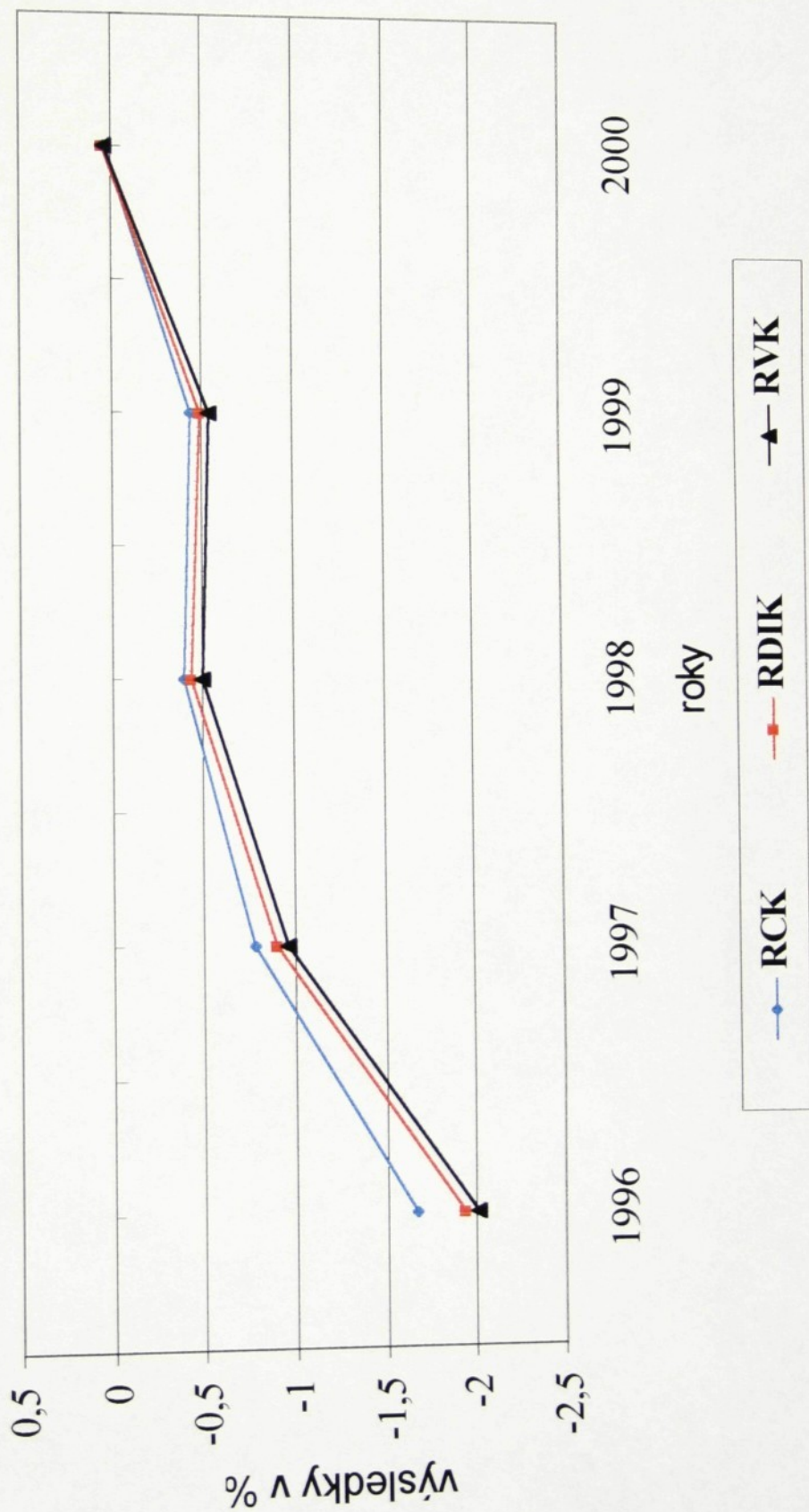
**Hospodářské výsledky Nemocnice Liberec
v letech 1996 - 2000**

Pohledávky od zdravotních pojišťoven za rok 1999

Zhodnocení ukazatelů rentability v letech 1996 - 2000

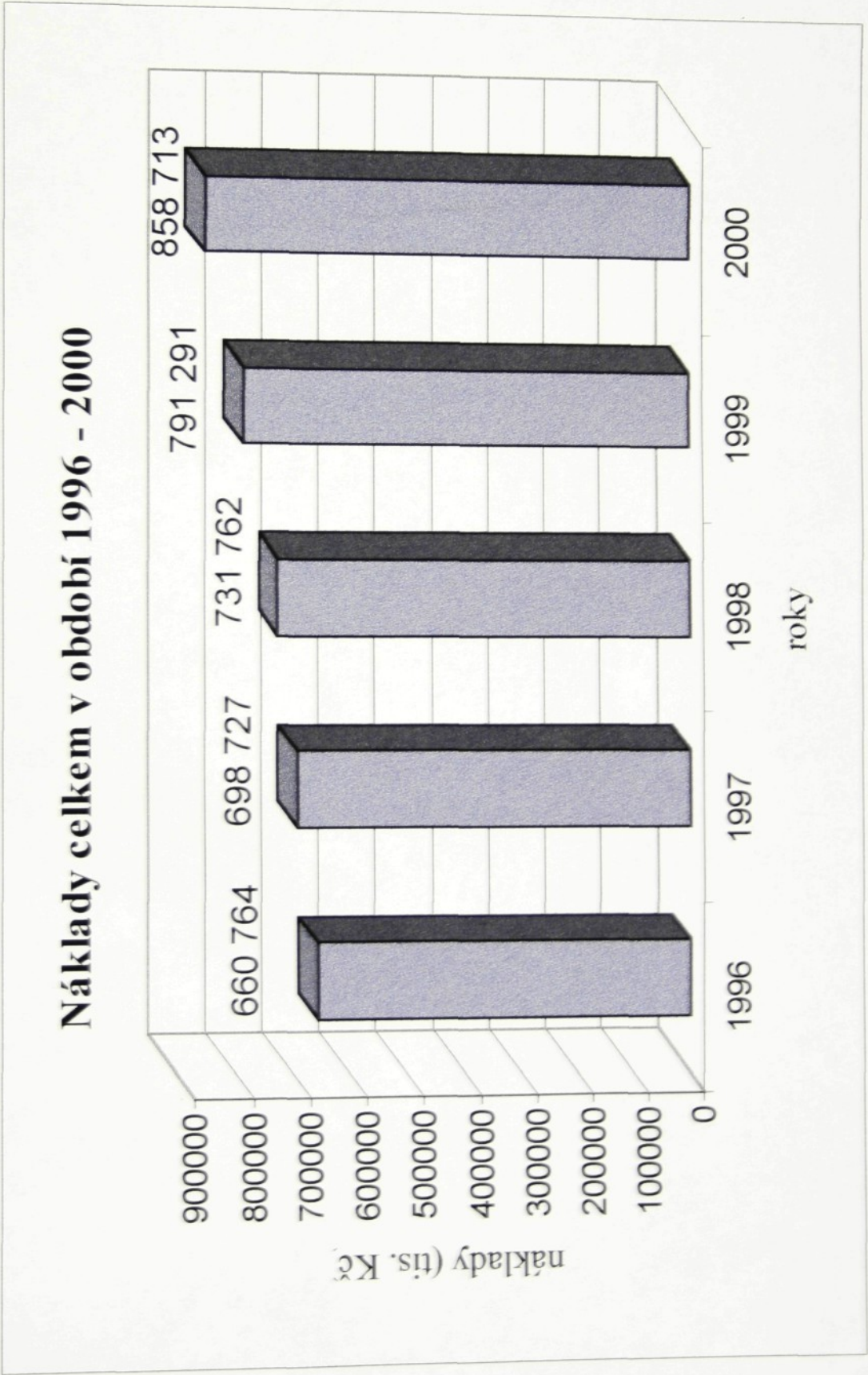
Vyhodnocení ukazatelů aktivity

Výnosy celkem v období 1996 - 2000

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury pod vedením vedoucího a konzultanta. Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 o právu autorském, zejména §60 (školní dílo) a §35 (o nevýdělečném užití díla k vnitřní potřebě školy).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé práce a prohlašuji, že souhlasím s případným užitím mé práce (prodej, zapůjčení apod.). Jsem si vědom toho, že užití své diplomní práce či poskytnutí licenci k jejímu užití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do její skutečné výše). Po pěti letech si mohu tuto práci vyžádat v Univerzitní knihovně TU v Liberci, kde je uložena, a tím výše uvedená omezení vůči mé osobě končí.

V Liberci dne 25. 5. 2001

Čermný